

TASEKIRJA

Sisällysluettelo

1.	Toimintakertomus	5
1.1.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
1.1.1.	Kunnanjohtajan katsaus	5
1.2.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	6
1.2.1.	Kunnan hallinto.....	6
1.2.2.	Kunnan organisaatio	7
1.2.3.	Tilivelvolliset	7
1.2.4.	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	8
1.2.5.	Kunnan henkilöstö.....	8
1.3.	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	8
1.4.	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	9
1.4.1.	Tilikauden tuloksen muodostuminen	9
1.4.2.	Toiminnan rahoitus.....	10
1.5.	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	12
1.6.	Kokonaistulot ja -menot	14
1.7.	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	15
1.7.1.	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	15
1.7.2.	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	15
1.7.3.	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	16
1.8.	Tilikauden tuloksen käsittely	17
1.8.1.	Tilikauden tuloksen käsittely	17
2.	Talousarvion toteutuminen	18
2.1.	Tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	18
2.1.1.	Käyttötalouden toteutuminen.....	18
2.1.1.1.	Keskushallinto	18
	Tehtäväalue: Keskusvaalilautakunta	18
	Tehtäväalue: Tarkastuslautakunta	18
	Tehtäväalue: Yleishallinto	19
2.1.1.2.	Sosiaalilautakunta	23
	Tehtäväalue: Terveystoimi.....	23
	Tehtäväalue: Sosiaalipalvelut.....	25
	Tehtäväalue: Vanhustyö	28
2.1.1.3.	Sivistyslautakunta.....	31
	Tehtäväalue: Perusopetus	34
	Tehtäväalue: Kirjasto- ja kulttuuritoimi.....	36
	Tehtäväalue: Vapaa-aikatoimi.....	39
2.1.1.4.	Tekninen lautakunta.....	43
	Tehtäväalue: Hallinto.....	43
	Tehtäväalue: Kiinteistötoimi	43
	Tehtäväalue: Rakennustarkastus- ja maa-ainesvalvonta	45
	Tehtäväalue: Ympäristönsuojelu	46
	Tehtäväalue: Palo- ja pelastustoimi	46
	Tehtäväalue: Yhdyskuntahuolto	47
	Tehtäväalue: Yksitystiet.....	47
	Tehtäväalue: Vesihuoltolaitos	48
2.2.	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	49
2.2.1.	Vesilaitoksen talousarvion toteutuminen	50
2.2.2.	Verotulojen ja valtionosuuksien erittelyt	51
2.3.	Investointien toteutuminen.....	52
2.4.	Rahoitusosan toteutuminen	53
2.5.	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	54
2.6.	Tuloslaskelma.....	55
2.7.	Rahoituslaskelma	56

4		
2.8.	Tase	57
2.9.	Konsernilaskelmat	58
3.	Tilinpäätöksen liitetiedot	61
3.1.	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	61
3.1.1.	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	61
3.2.	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	61
3.3.	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	61
4.	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	62
5.	Tasetta koskevat liitetiedot.....	65
6.	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	69
7.	Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen.....	70
8.	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ym. koskevat liitetiedot.....	70
	Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset	72
	Käytetyt kirjanpitokirjat.....	78
	Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	79

1. Toimintakertomus

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Suomen talouskasvu jatkui vuonna 2018, mutta hitaampana kuin edellisinä vuosina ja huomattavasti hitaammin kuin ennen vuonna 2008 alkanutta finanssikriisiä. Talouskasvu on jatkunut jo kolmen vuoden ajan. Sitä on vauhdittanut etenkin viennin elpyminen. Myös kotitalouksien kulutus on kasvanut alhaisten korkojen vuoksi sekä käytettävissä olevien tulojen lisääntymisen myötä. Verotulot eivät kertyneet talousarvion ja veroennusteen mukaan vaikka yleinen talouden kehitys on ollut myönteistä. Poikkeuksellisen huono verotulojen kertymä johtuu veronpalautuksista, verotuksen rytmityksestä ja maksuunpantavan kunnallisveron heikommasta kertymästä. Kunnan verotulot väheni 4,4%. Syntyvyys pysyi edelleen varsin vaatimattomissa luvuissa. Oripäähän syntyi 8 lasta, ja asukasluku oli 1365 31.12.2018, kun se vielä vuonna 2017 oli 1382.

Tonttikauppa on yhä varsin hiljaista, mutta muuten rakentaminen kunnassa on palautunut useiden varsin hiljaisten vuosien jälkeen tavanomaiselle tasolle. Työttömyysaste ei ole pienentynyt, vaan on nyt Varsinais-Suomen keskitasoa, kun aikaisemmin se on ollut maakunnan alhaisimpia. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa 2018 40, kun luku vuonna 2017 oli 39 työtöntä työnhakijaa.

Tehdyn koulusopimuksen mukaan yläkoululaisten piti siirtyä jo vuoden 2017 syyslukukauden alkaessa uuteen Riihikosken yhtenäiskouluun. Urakasopimuksen mukaan koulutyö uudessa yhtenäiskoulussa alkaa elokuussa 2019.

Kokonaisuutena Oripään kunnan tilinpäätöksestä voidaan todeta, että vuoden 2018 tulos on talousarviossa ennakoitua huomattavasti heikompi.

Vuosikate oli -876 160 euroa ja alijäämää kirjattiin 1 332 912 euroa. Poistot olivat 471 889 euroa. Toimintakulut nousivat edellisestä vuodesta 4,4 % ja toimintatuotot 0,24 %.

Verotulot laskivat 4,4 % ja valtionosuudet laskivat 0,12 %. Pitkäaikainen lainamäärä oli vuoden lopussa 2 311 306 euroa ja lyhytaikainen 2 116 248 euroa, lainamäärä 3 243 euroa / asukas.

Oripään kunnan taseessa on tilikauden tuloksen kirjaamisen jälkeen yhteensä 638 031,06 euroa kertynyttä alijäämää.

Tulos olisi ollut vain hieman alijäämäinen ilman sosiaalitoimen ylitystä. Myös arvioitua pienemmät verotulot ovat osaltaan vaikuttaneet heikkoon taloustilanteeseen. Sosiaalitoimen menojen ylitykset johtuivat pääasiassa terveysmenojen kasvulla sekä alkuvuonna ostopalveluna hankitusta korjaavasta lastensuojelupalvelusta. Määrärahat ylittyivät reilusti myös vanhustyön sijaiskustannuksissa. On syytä tähdentää tarvittavien toimenpiteiden oikea-aikaisuutta, jotta lastensuojelun kalliita korjaavia palveluja ei tarvitsisi käyttää.

Vaikka sote- ja maakuntauudistuksen suunnitelmat eivät toteutuneet, niin on todennäköistä, että tuleva eduskuntavaalien jälkeinen hallituskausi tuo suuria muutoksia kuntien toimintoihin. Kunnan talouden vakauttamisen eteen on tehtävä töitä yhtenä rintamana. Oripään kunta voi edelleen menestyä itsenäisenä kuntana kunhan tiedostamme, että taloutemme tarvitsee vakauttamistoimia. Uskon Oripään menestyvän jatkossakin saumattomalla yhteistyöllä. Kiitokset kaikille yhteistyökumppaneille ja kunnan luottamusmiehille ja työntekijöille.

Kati Rekola, vt. kunnanjohtaja

1.2. Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.2.1. Kunnan hallinto

Kunnanvaltuusto

Pj	Hannele Rouhiainen
I Vpj	Maarit Salama
II Vpj	Marko Suisto
Jäsenet	Anne-Mari Kaarto
	Esa Kalsi
	Tarmo Kankare
	Sanna Kiertonen
	Miia Koivusaari
	Matti Kulmanen
	Päivi Kössi
	Pertti Liinoja
	Pekka Markula
	Mika Nieminen
	Tapio Pajula
	Ilkka Tuomisto
	Päivi Tuusa-Oksanen
	Reijo Vainionmaa

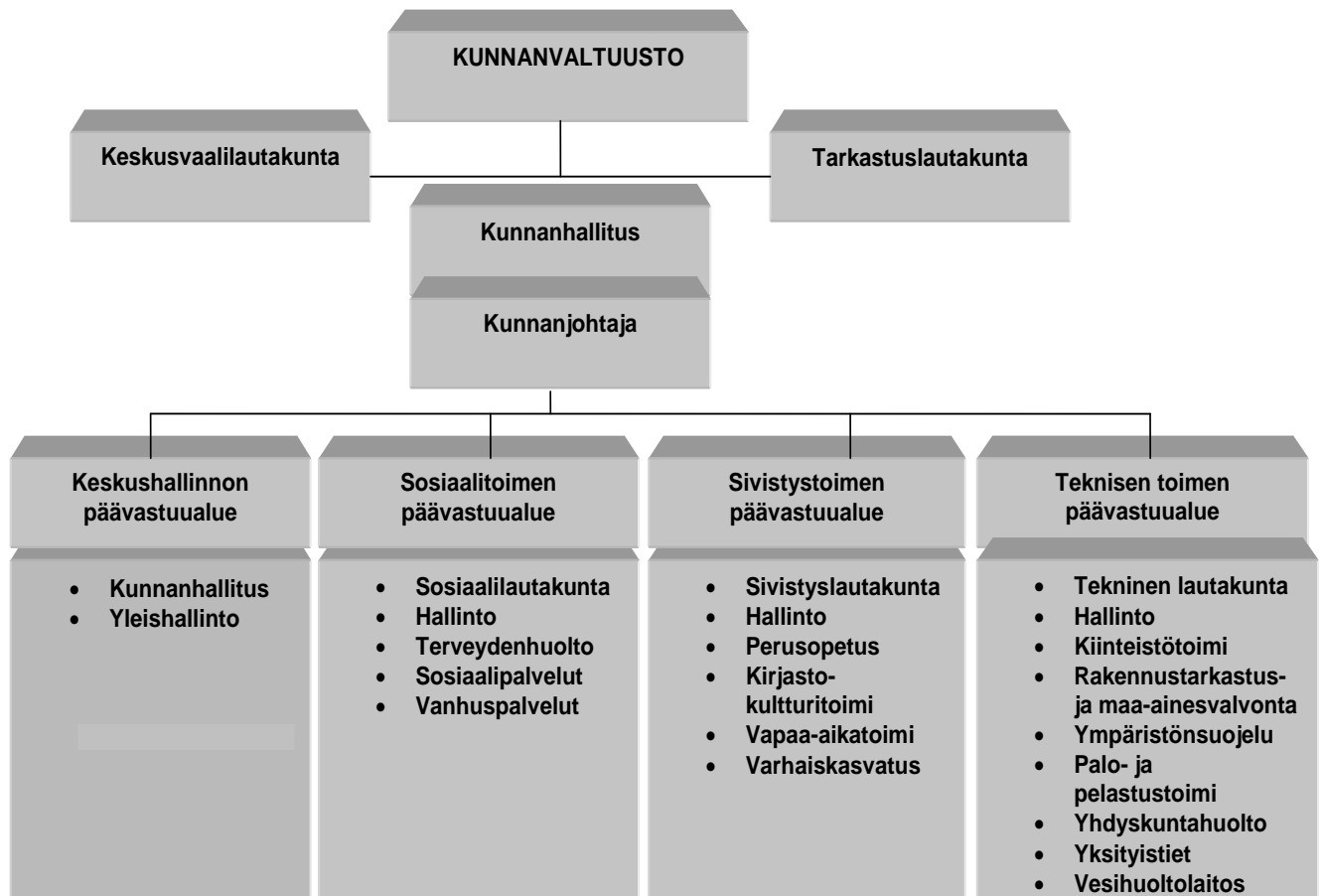
Kunnanhallituksen jäsenet

Pj	Päivi Kössi
Vpj	Tapio Pajula
Jäsenet	Anne-Mari Kaarto
	Sanna Kiertonen
	Matti Kulmanen
	Pertti Liinoja
	Mika Nieminen

Esittelijä Kunnanjohtaja Pekka Paju

Kunnan organisaatio koostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta ja viidestä lautakunnasta.

1.2.2. Kunnan organisaatio

1.2.3. Tilivelvolliset

Tilivelvollisia ovat toimielinten (pl. valtuusto) jäsenet, toimielinten esittelijät sekä tulosalueiden ja tulosityksiköiden päälliköt.

Osastot ja osastopäälliköt:

Toimiala	osastopäällikkö
Yleishallinto	Kunnanjohtaja Pekka Paju
Sosiaalitoimi	Sosiaalihohtaja Kati Rekola
Sivistystoimi	Sivistysjohtaja Mika Virtanen
Tekninen toimi	Tekninen johtaja Pekka Paju

1.2.4. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kunnan toiminnoissa ei ole tapahtunut mitään oleellisia muutoksia. Sosiaalitoimen terveystenonjen sekä korjaavan lastensuojelupalvelun osto vei koko kunnan vuoden tuloksen alijäämäiseksi. Vanhustyön sijaiskulujen roima ylitys vaikutti osaltaan asiaan.

1.2.5. Kunnan henkilöstö

Kunnan vakituksen henkilöstön määrä oli 56 henkilöä, henkilöstön kokonaismäärä 106. Henkilöstöä koskevat tarkemmat tiedot esitetään erillisessä henkilöstötilinpäätöksessä.

1.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Voimassa olevat ohjeet:

Hallintosääntö
Sisäisen valvonnan ohje
Ohje sairauspoissaoloista
Päihdeohjelma
Varhaisen puuttumisen malli
Hankintaohjeet
Valmiussuunnitelma
Perehdyttämisopas

Säännöksiä, määräyksiä ja päätöksiä on noudatettu.

Taloudellinen raportointi on tehty ohjeiden mukaisesti. Raportointia pyritään edelleen kehittämään.

Riskienhallinnasta on annettu ohjeet sisäisen valvonnan ohjeessa. Ohjeiden mukaisesti vastuuhenkilöt ovat raportoineet havaitsemistaan epäkohdista ja niihin on puututtu mm. ohjeistusta täsmentämällä, toimenkuvia tarkastamalla.

Raportoidut riskit ja sisäisen valvonnan kehittäminen

Sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja henkilöstön aseman turvaamiseksi kunnassa on laadittu varhaisen puuttumisen malli.

Sisäinen valvonta kaippa kehittämistä. Tämä on kaiken kaikkiaan vaikeasti toteutettavissa resurssien pienuuden vuoksi.

Riskienhallinta

Kunnan kiinteistöt ja toiminta ovat vaakutettuna Pohjola Vakuutus Oy ja asiakasvastuuhenkilön kanssa vakuutusten tilanne käydään vuosittain läpi.

1.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.4.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

	2 018 1000 e	2017 1000 e
Toimintatuotot	1 332	1301
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-9 902	-9226
Toimintakate	-8 570	-7 925
Verotulot	3 987	4173
Valtionosuudet	3 750	3797
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1	2
Muut rahoitustuotot	1	2
Korkokulut	-44	-38
Muut rahoituskulut	-1	
Vuosikate	-876	11
Poistot ja arvonalentumiset	-472	-459
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	-1 348	-448
Varausten lisäys/vähennys		
Poistoero	15	15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 333	-433
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,5 %	14,1 %
Vuosikate/Poistot, %	-185,6 %	2,4 %
Vuosikate, euroa/asukas	-642	8
Asukasmäärä	1 365	1382

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet. Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

1.4.2. Toiminnan rahoitus

	2 018	2017
	<i>1000 e</i>	<i>1000 e</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-876	11
Satunnaiset erät, netto		
Tulorahoituksen korjauserät		
	<hr/> -876	<hr/> 11
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-85	-947
Rahoitusosuudet investointeihin		25
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17	4
	-68	-918
Toiminnan ja investointien rahavirta	-944	-907
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
	<hr/> 0	<hr/> 0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	500	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-266	-216
Lyhytaikaisten lainojen muutos	486	514
	<hr/> 720	<hr/> 298
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen pääomien muutokset	7	-9
Vaihto-omaisuuden muutos	3	-5
Saamisten muutos		381
Korottomien velkojen muutos	218	203
	<hr/> 228	<hr/> 570
Rahoituksen rahavirta	948	868
Rahavarojen muutos	4	-39
Rahavarat 31.12.	13	9
Rahavarat 1.1.	9	48
	4	-39
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, %	-1030,6 %	1,2 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	-249,6 %	1,0 %
Lainanhoitokate	-3,2	0,1
Kassan riittävyys, pv	0,6	0,4
Asukasmäärä	1 365	1382

INVESTOINNIT

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Pääomamenojen tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Antolainojen nettolisäys voi kaavassa olla myös negatiivinen, jos lyhennykset ovat lainanantoa suuremmat. Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan kaavassa rahoituslaskelman mukaisia pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 – 2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12.

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Kassasta maksut, 1000 €

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta: Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön, Korkokulut, Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta: Investointimenot, Antolainojen lisäys, Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarat ja kassasta maksut otetaan kaavaan edellä esitetyllä tavalla laskettuna.

1.5. Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
	1000 e	1000 e		1000 e	1000 e
A PYSYVÄT VASTAAVAT	8 512	8 917	A OMA PÄÄOMA	2 882	4 215
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	3 520	3 520
1. Aineettomat oikeudet			II Arvonkorotusrahassto		
2. Tietokoneohjelmistot			III Muut omat rahastot		
3. Muut pitkävaikuttiset menot			IV Edell. tilikausien yli-/alijäämä	695	1 127
4. Ennakkomaksut			V Tilikauden yli-/alijäämä	-1 333	-432
II Aineelliset hyödykkeet	7 409	7 814	B POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET	167	181
1. Maa- ja vesialueet	703	716	1. Poistoero	167	181
2. Rakennukset	5 035	5 294	2. Vapaaehtoiset varaukset		
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 545	1 706	C PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
4. Koneet ja kalusto	21	47	1. Eläkevaraukset		
5. Muut aineelliset hyödykkeet			2. Muut pakolliset varaukset		
6. Ennakkomaksut ja keskener. hank.	105	51	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	27	20
III Sijoitukset	1 103	1 103	1. Valtion toimeksiannot		
1. Osakkeet ja osuudet	1 103	1 103	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	18	18
2. Joukkovelkakirjalainasaamiset			3. Muut toimeksiantojen pääomat	9	2
3. Muut lainasaamiset			E VIERAS PÄÄOMA	5 868	4 931
4. Muut saamiset			I Pitkäaikainen	2 579	2 323
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	18	18	1. Joukkovelkakirjalainat		
1. Valtion toimeksiannot			2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	2 311	2 077
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	18	18	3. Lainat julkisyhteisöiltä		
3. Muut toimeksiantojen varat			4. Lainat muilta luotonantajilta		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	414	412	5. Saadut ennakot	17	17
I Vaihto-omaisuus	5	8	6. Ostovelat		
1. Aineet ja tarvikkeet			7. Liittymismaksut ja muut velat	251	229
2. Keskeneräiset tuotteet			8. Siirtovelat		
3. Valmiit tuotteet/tavarat	1	1	II Lyhytaikainen	3 289	2 608
4. Muu vaihto-omaisuus	2	2	1. Joukkovelkakirjalainat	1 600	1 150
5. Ennakkomaksut	2	5	2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	486	450
II Saamiset	395	395	3. Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	4. Lainat muilta luotonantajilta	30	30
1. Myyntisaamiset			5. Saadut ennakot	12	6
2. Lainasaamiset			6. Ostovelat	640	591
3. Muut saamiset			7. Liittymismaksut ja muut velat	180	59
4. Siirtosaamiset			8. Siirtovelat	341	322
Lyhytaikaiset saamiset	395	395	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8 944	9 347
1. Myyntisaamiset	299	294	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
2. Lainasaamiset			Omavaraisuusaste, %	34 %	47 %
3. Muut saamiset	95	101	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	64 %	53 %
4. Siirtosaamiset			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-638	695
III Rahoitusomaisuusarvopaperit	0	0	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-467	503
1. Osakkeet ja osuudet			Lainakanta 31.12., 1000 €	4 427	3 707
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrum.			Lainakanta 31.12., €/asukas	3 243	2 682
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			Lainasaamiset, 1000 €		
4. Muut arvopaperit			Asukasmäärä	1 365	1 382
IV Rahat ja pankkisaamiset	14	9			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8 944	9 347			

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6. Kokonaistulot ja -menot

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	1 332	Toimintakulut	9 902
Verotulot	3 987		
Valtionosuudet	3 750	Korkokulut	44
Korkotuotot	2	Muut rahoituskulut	1
Muut rahoitustuotot	1	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien		- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	
hyödykkeiden luovutusvoitot		- Pysyvien vastaavien	
		hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	85
Pysyvien vastaavien	17		
hyödykkeiden luovutustulot			
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	500	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	266
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	486	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	10 075	Kokonaismenot yhteensä	10 298
Täsmäytys:			
Kokonaistulot - Kokonaismenot =			-223
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos =			-223

Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Oripää kuuluu neljään kuntayhtymään:

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky	0,356 %
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky	0,141 %
Varsinais-Suomen liitto ky	0,28 %
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	2,255 %

Konsernitaseeseen on yhdistelty osuudet kuntayhtymien taseista.

1.6.2. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2018 aikana.

1.6.3. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernitase					
ORIPÄÄ	31.12.2018				
VASTAAVAA	KUNTA	KONSERNI	VASTATTAVAA	KUNTA	KONSERNI
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	3520	3520
Aineettomat oikeudet		0	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääom		
Muut pitkävaikutteiset menot		2	Arvonkorotusraho		
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot		4
Aineelliset hyödykkeet			Edellisten tilikausien yli-/alijää	695	1189
Maa- ja vesialueet	703	748	Tilikauden yli-/alijäämä	-1333	-1312
Rakennukset	5035	6565	VÄHEMMISTÖOSUUDET		0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1545	1577	ARVOSTUSERÄT		
Koneet ja kalusto	21	237	Kertynyt poistoero	167	0
Muut aineelliset hyödykkeet		1	PAKOLLISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	104	164	Eläkevaraukset		1
Sijoitukset			Muut pakolliset varaukset		126
Osakkuusyhteisöosuudet		11	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Osakkeet ja osuudet	388	398	Valtion toimeksiannot		16
Osuudet kuntayht.	716		Lahjoitusrahastojen pääomat	18	30
Muut osakkeet ja osuudet			Muut toimeksiantojen pääomat	9	21
Joukkovelkakirjalainasaamiset			VIERAS PÄÄOMA		
Lainasaamiset kuntayhtymiltä			Pitkäaikainen		
Lainasaamiset muilta		1	Joukkovelkakirjalainat		
Muut saamiset		5	Lainat rahoitus- ja vakuutus	2311	2942
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat julkisyhteisöiltä		
Valtion toimeksiannot		16	Lainat muilta luotonantajil	17	17
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		5	Saadut ennakot		3
Muut toimeksiantojen varat	18	30	Ostovelat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Liittymismaksut ja muut ve	251	251
Vaihto-omaisuus			Siirtovelat		
Aineet ja tarvikkeet	6	46	Laskennallinen verovelka		
Keskeneräiset tuotteet		14	Lyhytaikainen		
Valmiit tuotteet			Joukkovelkakirjalainat		
Muu vaihto-omaisuus			Lainat rahoitus- ja vakuutus	2116	2163
Ennakkomaksut			Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset saamiset			Lainat muilta luotonantajil		
Myyntisaamiset			Saadut ennakot	12	23
Lainasaamiset			Ostovelat	640	786
Laskennalliset verosaamiset			Muut velat	180	236
Muut saamiset		0	Siirtovelat	341	720
Siirtosaamiset		66	Laskennallinen verovelka		
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8945	10736
Myyntisaamiset	299	430			
Lainasaamiset			TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Laskennallinen verovelka			Omavaraisuusaste, %	32,2	31,7
Muut saamiset	95	150	Kertynyt yli-/alijäämä, 100	-638	-123
Siirtosaamiset	1	52	Kertynyt yli-/alijäämä, €/as	-467	-90
Rahoitusarvopaperit			Lainakanta 31.12., 1000 €	5869	7140
Osakkeet ja osuudet		4	Lainakanta 31.12., €/asuk	4299	5231
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		67	Lainasaamiset, 1000 €	0	1
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Asukasmäärä	1365	1365
Muut arvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset	14	147			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8945	10736			

Tilikauden tuloksen käsittely

1.6.4. Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää tilikauden -1 332 911,55 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden tulos	-1 348 048,47€
Poistoeron vähennys-	15 136,92 €
Tilikauden alijäämä	-1 332 911,55 €

Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 15 136,92 euroa. Tilikauden alijäämä 1 332 911,55 euroa siirretään edellisten tilikausien ylijäämiin.

Oripään kunnan taseessa on tilikauden tuloksen kirjaamisen jälkeen yhteensä 638 031,06 euroa kertynyttä alijäämää.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1. Tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.1.1. Käyttötalouden toteutuminen

2.1.1.1. Keskushallinto

Tehtäväalue: Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilöt: kunnanjohtaja

Palvelu-ajatus: Järjestää kunnan alueella kulloinkin toteutettavaksi määrätyt kunnalliset ja valtiolliset vaalit.

Vuonna 2018 järjestettiin presidentinvaalit..

Talous (sitova):

Keskusvaalilautakunta						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	4 800,00		4 800,00	2 400,00	2 400,00	0,00
Toimintamenot	-4 600,00		-4 600,00	-3 595,44	-1 004,56	-7 489,17
Toimintakate	200,00	0,00	200,00	-1 195,44	1 395,44	-7 489,17
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	0,00		0,00		0,00	-72,50

Tehtäväalue: Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilöt: Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Palvelu-ajatus:

Kunnan hallinnon ja taloudenhoidon laillisuuden ja tuloksellisuuden varmistaminen. Kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen valvonta.

Talous (sitova):

Tarkastuslautakunta						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot			0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-7 240,00		-7 240,00	-8 956,88	1 716,88	-8 671,91
Toimintakate	-7 240,00	0,00	-7 240,00	-8 956,88	1 716,88	-8 671,91
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	0,00		0,00		0,00	0,00

Kunnanhallitus						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	123 420,00	0,00	123 420,00	195 398,37	-71 978,37	165 335,24
Toimintamenot	-433 240,00	-28 130,00	-461 370,00	-512 195,80	50 825,80	-485 705,30
Toimintakate	-309 820,00	-28 130,00	-337 950,00	-316 797,43	-21 152,57	-320 370,06
joista sisäisiä						
Toimintatulot	108 820,00	0,00	108 820,00	132 341,61	-23 521,61	131 570,00
Toimintamenot	-18 200,00	0,00	-18 200,00	-18 185,96	-14,04	-18 297,57

Tehtäväalue: Yleishallinto
Vastuhenkilöt: Kunnanjohtaja

Strategiset tavoitteet Kunnallinen päätöksenteko perustuu tulevaisuuden ennakkointiin ja suunnitelmallisuuteen. Kunnan toiminnan kannalta keskeistä on talouden pysyminen tasapainossa. Kunnallinen palvelutuotanto on tehokasta ja kustannuskehitys vakaata ja suhteutettu kunnan maksukykyyn. Kunnan tuloksellinen palvelutuotanto perustuu oikein mitoitettuun henkilöstön osaamiseen ja motivaatioon.

Strategian toteuttaminen

Talousarvion ja -suunnitelman valmisteluprosessi sekä arvioinnin kehittäminen jatkuvaksi ympärivuotiseksi toiminnaksi kaikilla kunnan tulosityksikkötasoilla.

Tulevaisuuteen ulottuvat toimeenpanosuunnitelmat, joissa pystytään arvioimaan kunnan tila ja palvelujen tarve pitkälti tulevaisuuteen. Työyhteisöjen kehittäminen niin, että kunnassa on motivoitunut, osaava ja työkykyinen henkilöstö.

Kunnanhallitus nimesi 2017 kunnan markkinointia varten työryhmän, joka vastaa kunnan markkinoinnin kehittämisestä.

Talousarvion tavoitteet v. 2018:

TAVOITE	MITTARI	toteutuminen
Kunnan positiivisen näkyvyyden lisääminen ja viestintävastuun sisäistäminen koko organisaatiossa	Positiivisten uutisten lisääminen ja ajantasainen verkkoviestintä	Verkkoviestintä on ajantasaista.
Itsenäinen kunta toimii yhteistyössä naapurikuntien ja maakunnan muiden kuntien kanssa	Osallistuminen	Osallistuminen on ollut aktiivista.
Kilpailukykyinen kunnallisvero	Veroprosentti	Veroprosentti on alempi naapurikuntiin verrattuna.
Tonttien markkinointi	Tonttimarkkinointimateriaali ajan tasalla	Tiedot ajan tasalla.
Kunnan edunvalvonnan kehittäminen	Osallistuminen edunvalvontaan	Ei ole toteutunut.

Talous (sitova):

Yeishallinto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	123 420,00		123 420,00	195 427,46	-72 007,46	165 155,24
Toimintamenot	-393 540,00	-28 130,00	-421 670,00	-476 460,21	54 790,21	-441 069,28
Toimintakate	-270 120,00	-28 130,00	-298 250,00	-281 032,75	-17 217,25	-275 914,04
joista sisäisiä						
Toimintatulot	108 820,00		108 820,00	132 341,61	-23 521,61	131 570,00
Toimintamenot	-18 200,00		-18 200,00	-18 185,96	-14,04	-18 297,57

Tehtäväalue: Elinkeinotoimi

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Strategiset tavoitteet Kunta tunnetaan vahvasta yritys-elämästään. Kunta tarjoaa yritysten sijoittumiselle varteenotettavan ja seudullisesti kilpailukykyisen vaihtoehdon.

Kuntaa markkinoidaan aktiivisesti maaseutumaisen asuin-, yritys- ja matkailukuntana.

Elinkeinotoimen painopistealueina on yritysten toiminta-edellytysten parantaminen, sidosryhmien yhteistyön tiivistäminen, yritysneuvonta sekä kuntalaisten ja Oripäässä toimivien yritysten aktivointi EU:n rahoitusinstrumenttien käyttöön.

Strategian toteuttaminen

Kunnan ja yritysten välisen yhteistyön voimistaminen ja yrittäjäystävällisen ilmapiirin luominen sekä myönteisen kuntakuvan ylläpitäminen. Kuntakuvan muodostumisessa luottamushenkilöillä ja henkilöstöllä on yhtä keskeinen rooli.

TAVOITE	MITTARI	TOTEUTUMINEN
Kunta on houkutteleva yritysten sijoittumispaikka. Yksityistä palvelutuotantoa pyritään lisäämään	Uusien yritysten määrä	Yrityksen lukumäärä on pysynyt samana.
Kunta toimii yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa	Yhteydenotot yrityksiin	On ollut yhteydenottoja.

Talous (sitova):

Maaseutuelinkeinot						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot			0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-18 000,00		-18 000,00	-22 012,93	4 012,93	-21 301,86
Toimintakate	-18 000,00	0,00	-18 000,00	-22 012,93	4 012,93	-21 301,86
joista sisäisiä			0,00			
Toimintatulot	0,00		0,00			
Toimintamenot	0,00					

Elinkeinoitoimi						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot			0,00	-29,09	29,09	180,00
Toimintamenot	-21 700,00		-21 700,00	-13 722,66	-7 977,34	-23 334,16
Toimintakate	-21 700,00	0,00	-21 700,00	-13 751,75	-7 948,25	-23 154,16
joista sisäisiä						
Toimintatulot			0,00		0,00	0,00
Toimintamenot			0,00		0,00	0,00

2.1.1.2. Sosiaalilautakunta

<i>Sosiaalilautakunta</i>						
	<i>Alkuperäinen talousarvio</i>	<i>Talousarvio-muutokset</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2018</i>	<i>Poikkeama</i>	<i>Toteutuma 2017</i>
<i>Toimintatulot</i>	456 500,00	0,00	456 500,00	498 545,80	-42 045,80	451 118,84
<i>Toimintamenot</i>	-5 230 515,00	-944 111,00	-6 174 626,00	-6 316 078,65	141 452,65	-5 712 482,20
<i>Toimintakate</i>	-4 774 015,00	-944 111,00	-5 718 126,00	-5 817 532,85	99 406,85	-5 261 363,36
<i>joista sisäisiä</i>						
<i>Toimintatulot</i>	3 500,00	0,00	3 500,00	3 984,10	-484,10	5 634,50
<i>Toimintamenot</i>	-120 020,00	0,00	-120 020,00	-125 039,35	5 019,35	-119 078,42

Tehtäväalue: Terveydenhuolto
Vastuuhenkilö: Sosiaalihoitaja

Terveydenhuollon palvelujen tavoitteena on oripääläisten paras mahdollinen terveys. Hyvin toimiva perusterveydenhuolto on kunnan terveydenhuoltojärjestelmän perusta.

Talousarvion sitovat tavoitteet v. 2018:

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Toteutuma 31.12.
Hyvän palvelutason säilyttäminen kunnan palveluissa			
Oripään terveysaseman palvelut säilyvät	Terveysasemalta saatavat palvelut ja terveysaseman henkilökuntamitoitus	Terveysaseman palvelut ja henkilökuntamitoitus säilyvät vähintään ennallaan	Lääkäripalvelujen saatavuudessa Oripään terveysasemalla on ollut puutteita

Terveydenhuollon tunnusluvut

	TP2016	TP 2017	TP 2018
LOIMAAN KAUPUNKI			
Käynnit / alueellinen avohoito	4684 sis. Oripään ta	4320 sis. Oripään ta	4025 sis. Oripään ta
käynnit / Oripään terveysasema	2452	2611	2733
käynnit / päihde ja mielenterveys	168	240	286
käynnit / perheneuvola	47	185	29
käynnit / hammashoito	1593	1746	1689
vuodeosasto / hoitopv	1053	1068	1135
TYKS ja alueellinen erikoissairaanhoito			
käyntikerrat (avohoito)	2 193	2429	2528
hoitokaksot (*hoitopäivät)	778*	196	216
Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitos			
käyntikerrat	623	527	637
TURUNMAAN SAIRAALA			
käyntikerrat (avohoito)	2	7	7
PSYKIATRIAN TULOSALUE			
käyntikerrat (avohoito)	386	552	486
hoitokaksot	7	11	13

Talous (sitova):

Terveydenhuolto						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	38 700,00		38 700,00	49 352,17	-10 652,17	47 739,25
Toimintamenot	-2 777 710,00	-499 111,00	-3 276 821,00	-3 288 156,98	11 335,98	-3 082 421,18
Toimintakate	-2 739 010,00	-499 111,00	-3 238 121,00	-3 238 804,81	683,81	-3 034 681,93
joista sisäisiä						
Toimintatulot			0,00		0,00	0,00
Toimintamenot			0,00	-716,63	716,63	-992,09

Perusterveydenhuollossa käyntimäärät ovat laskeneet Oripään terveysasemalla sekä muissa toimipisteissä edellisestä vuodesta. Päihde- ja mielenterveyspoliklinikan käyntimäärät ovat nousseet. Oripään terveysasemalla on ollut lääkäri saatavilla vain osan vuotta. Perusterveydenhoidossa kustannukset nousivat edellisestä vuodesta.

Erikoissairaanhoidon osalta sekä avohoidon käyntikerrat että hoitopäivien määrä nousivat selkeästi edellisestä vuodesta. Erikoissairaanhoidon kustannukset nousivat edellisestä vuodesta.

Tehtäväalue:**Sosiaalipalvelut****Vastuhenkilö:****Sosiaalijohtaja****Palveluajatus:**

Sosiaalipalvelujen toiminta-ajatuksena on järjestää kuntalaisille tarpeelliset sosiaalihuollon palvelut taloudellisesti ja tehokkaasti mukautuen muuttuviin olosuhteisiin. Toiminnan perustana on lakisääteisten palveluiden toteuttaminen, mutta entistä enemmän on tehty sosiaalityötä, joka tapahtuu lähityöskentelynä joko tukikäyntien tai perhetapaamisten muodossa.

Painopistealueena vuonna 2018 olivat edelleen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Tavoitteena oli lisätä panostusta avopalveluihin ja puuttua sosiaalisiin ongelmiin ennen niiden kärjistymistä. Uusia avauksia tehtiin mm. toteuttamalla äitiysneuvolassa jaettavalla lahjakortilla vauvaperheille. Vuoden voimassa oleva lahjakortti luovutetaan neuvolakäynnin yhteydessä ja sillä saa käyttöön maksutta lapsiperheiden kotipalvelua kuuden tunnin ajan. Kehitysvammahuoltoon ja vammaispalveluihin on jouduttu ostamaan tehostettua palveluasumista asiakkaille, joiden palveluntarpeet eivät ole olleet tiedossa talousarvion laadinnan ajankohtana. Vuoden aikana yksi lapsi on ollut sosiaalilautakunnan huostassa. Lastensuojeluun on alkuvuonna 2018 ostettu kalliita korjaavia palveluja. Palvelujen tarve on vuoden kuluessa pienentynyt huomattavasti.

Pitkäaikaistyöttömien kunnan asukkaiden työllistymisen tukemisen tuloksellisuus edellyttää tiivistä työskentelyä TE-toimiston ja työllistymistä tukevien seutukunnallisten hankkeiden hanketyöntekijöiden kanssa. Pitkäaikaistyöttömiä on kannustettu kuntouttavaan työtoimintaan ja suuri osa yli 300 päivää

työttömänä olleista on saatu vuoden aikana työllistämistoimenpiteiden piiriin. Kunta on tehnyt tiivistä yhteistyötä Arjen apua ry:n kanssa, joka on tuottanut kuntouttavaa työtoimintaa kunnan työttömille. Toiminta on näkynyt suoraan KELAan maksettavien työttömyysmaksujen pienenemisenä.

Strategiasta johdetut kokonaistavoitteet vuonna 2018:

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Toteutuma 31.12.
Hyvän palvelutason säilyttäminen kunnan palveluissa.	Palvelutarpeen selvittäminen lakisääteisissä määrärajoissa.	Palvelutarve selvitetään lakien määräämien aikarajojen puitteissa. Ajantasaiset asiakassuunnitelmat. Hakemuskäytöiden saatavuus.	Jokaisen asiakkaan palvelutarve selvitettiin lakien määräämien aikarajojen puitteissa. Hakemuslomakkeet saatavilla kunnan kotisivuilla. Ajantasaiset asiakassuunnitelmat.
Ammatillinen täydennyskoulutus.	Henkilöstön täydennyskoulutus.	Henkilöstölle tarjotaan ajankohtaista täydennyskoulutusta, erityisesti muuttuvaan lainsäädäntöön ja sen soveltamiseen.	Vakituisella henkilöstöllä on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen.
Työhyvinvointi ja työssä jaksamisen varmistaminen	Poissaolojen seuranta.	Poissaolot eivät kasva vuoteen 2017 verrattuna.	Työstä poissaolojen määrä ei ole kasvanut vuoteen 2017 verrattuna.

Sosiaalipalvelut kyettiin järjestämään laissa säädetyn määräjän kuluessa. Palvelutarpeen arvioiden yhteydessä tehtiin kymmeniä kotikäyntejä ja osallistuttiin useaan laajaan verkostopalaveriin.

Talous (sitova):

Sosiaalipalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	10 500,00		10 500,00	27 392,16	-16 892,16	7 591,95
Toimintamenot	-1 045 060,00	-300 000,00	-1 345 060,00	-1 399 739,13	54 679,13	-1 086 476,86
Toimintakate	-1 034 560,00	-300 000,00	-1 334 560,00	-1 372 346,97	37 786,97	-1 078 884,91
joista sisäisiä						
Toimintatulot			0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-10 880,00		-10 880,00	-10 476,37	-403,63	-10 136,53

Sosiaalitoimiston sosiaalityöpalvelujen tavoitteet vuonna 2018:

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Toteutuma 31.12.
Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu palveluiden järjestämisessä	Tasapuolisuutta palveluiden järjestämisessä korostetaan.	Kaikille sosiaalityön asiakkaille laaditaan asiakassuunnitelmat.	Kaikille sosiaalityön asiakkaille laadittiin asiakassuunnitelmat.
Toiminnan kehittäminen ja tehostaminen.	Hyvinvointikertomuksen päivittäminen.	Hyvinvointitiedon käyttäminen kehitystyössä.	Hyvinvointikertomus on päivitetty ja tietoa käytetty.

Talous, suoritteet ja tunnusluvut vuonna 2018:

Tunnusluvut	TP2016	TP 2017	TP 2018
Toimeentulotuki			
Kotitalouksia	53	34*	
perustoimeentulotuki	47		
täydentävä toimeentulotuki	9	20	12
ehkäisevä toimeentulotuki	11	17	16
Asiakkaita			
Nettomenot (avustukset)			
(€) kotitaloutta kohden	1 196	409,30*	324*
(€) asukasta kohden *	47	10,07*	7,59*
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat	21	21	17
Muissa työllistämistoimenpiteissä	0	3	3
Työmarkkinatukimaksut (pitkäaikais-työttömien "sakkomaksut") 31.12.	4	6	7
Asukasluku	1 361	1 382	1 365

*perustoimeentulotuki siirtyi Kelaan 1.1.2017

PERUSTIETOJA / TUNNUSLUKUJA

Sosiaalityöpalvelut	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Toiminnan laajuus			
Omaishoidontuki, hoidettavat (kpl)	16	18	17
Omaishoitajat (kpl)	16	18	17
Kehitysvammaisten asumispäivät	950	730	1 095
Päivä- ja työtoimintapäivät	750	226	48
Vammaispalvelun asiakkaat	23	18	20
Asunnon muutostyöt	2	1	1
Lastenvalvojan tehtävät	30	40	38
Päihdehuollon laituskuntoutus/hp	25	0	0
Toiminnan taloudellisuus			
(€) omaishoidontuki / hoidettava / vuosi (avustukset)	5 200	4 337	5 442
Voimavarat / henkilöstö			
sosiaalijohtaja	0,6	0,8*	1
toimistos sihteeri	0,6	0,6	0,6
sosiaalityöntekijä	0,4		
sosiaaliohjaaja	1	0,8	1
päivätoiminta-avustaja	1		
lapsiperheiden kotip. työntekijä		0,6	0,6

*(1.7.2018 alkaen 1 kokopäiväinen)

Vastuualue: Vanhustyö
Vastuuhenkilö: Palvelutalon vastaava sairaanhoitaja, kotihoidon vastaava sairaanhoitaja

Vanhuspoliittisista tavoitteista tärkein on auttaa asiakkaan asumista mahdollisimman pitkään omassa kodissa tutussa elinympäristössä. Vanhustenhuollon toiminta-ajatuksena on järjestää kotihoitoa tukevia palveluja ja ympärivuorokautista hoitoa, hoivaa ja kuntoutusta.

Strategiset tavoitteet vuonna 2018:

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Toteutuma 31.12.
Toimintakykyä ylläpitävä ja kuntouttava työote kaikissa vanhuspalveluissa, asiakaslähtöinen toiminta.	Palvelusuunnitelmaan kirjataan kuntoutusosio. Kuntouttavaa työtä edistetään: lisäämällä vanhustyön henkilöstön koulutusta, tiedottamista tehostamalla ja toimintaa arvioimalla.	Palvelusuunnitelmat ajan tasalla.	Kuntouttava työote käytössä vanhustyössä.
Kotihoito painopistealueena: laadukkaiden palveluiden tuottaminen kuntalaisille tasa-arvoisesti.	Oikeus päästä palvelun tarpeen arviointiin kolmen vuorokauden kuluessa palvelun tarvetta koskevasta yhteydenotosta. Palvelusuunnitelma laaditaan viimeistään 2 viikon kuluessa säännöllisen hoidon alettua. Kotihoidon ennaltaehkäisevät kotikäynnit jatkuvat. Kotihoitopainotteisuus edellyttää toimivaa ilta- ja viikonlopputyön olemassaoloa.	Kotihoidon käyntien seuraaminen. Palvelusuunnitelmat ajan tasalla kaikilla. EHKO-käynti kaikille 1939- syntyneille palveluiden piiriin kuulumattomille.	Kotihoidon tarpeen arviointi tapahtunut nopeasti, yleensä jo seuraavana päivänä yhteydenotosta. Palvelusuunnitelma on laadittu palvelun aloittamista seuraavana viikkona. EHKO-käyntejä tehtiin 80-vuotiaille 13 kpl. Kotihoidon työaika on arkisin 7.00–21.00 ja viikonloppuisin 6.30–21.00.
Osaava ja riittävä henkilöstö.	Koko koulutetulla henkilökunnalla (kotihoito ja palvelutalo) on voimassa olevat lääkeluvat.	LoVe-koulutus ja tentti suoritettu.	Koulutettu henkilökunta on suorittanut LoVe-tentin ja saanut lääkkeenjako- luvat.

Palvelutalon paikkaluku on vuonna 2018 ollut 13, muistiyksikössä on 5 paikkaa. Paikat ovat olleet aina täynnä. Yksityisiltä asumispalveluyksiköiltä on ostettu paikkoja, keskimäärin 3 paikkaa koko vuoden ja lisäksi intervallijaksoja. Siellä olevat asiakkaat jonottavat Oripään palvelutaloon.

Vanhustyön palveluiden tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TP 2018
PALVELUKESKUS			
Toiminnan laajuus			
Kotipalvelu (tunnit/v)	1 882	1 400	1 484
Kotipalvelu (käynnit/v)	5 626	4 686	6 021
Kotisairaanhoido (tunnit/v)	5 007	4 950	4 140
Kotisairaanhoido (käynnit/v)	15 453	18 231	18 806
PALVELUTALO			
(asumis- ja hoitopäivät vuodessa)			
Palvelutalo (asumispäivät)	6 241	6 458	6 413
KEITTIÖ			
Suoritteet	49 947	49 304	49 638
Toiminnan taloudellisuus			
Kotihoito, kotisairaanhoido			
Bruttomenot (€)/kotih.+kotish. tunnit	55,37	78,30	74,70
Palvelutalo			
Bruttomenot (€)/asumis- ja hoitopvt	116,64	120,79	118,91
Nettomenot (€) /asumis- ja hoitopvt	89,47	95,18	91,07

Talous (sitova):

Vanhustyön palvelut						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	407 300,00		407 300,00	421 801,47	-14 501,47	395 787,64
Toimintamenot	-1 407 745,00	-145 000,00	-1 552 745,00	-1 628 182,54	75 437,54	-1 543 584,16
Toimintakate	-1 000 445,00	-145 000,00	-1 145 445,00	-1 206 381,07	60 936,07	-1 147 796,52
joista sisäisiä						
Toimintatulot	3 500,00		3 500,00	3 984,10	-484,10	5 634,50
Toimintamenot	-109 140,00		-109 140,00	-113 846,35	4 706,35	-107 949,80

Sosiaalilautakunnan alainen henkilöstö 31.12.2018**SOSIAALITOIMISTO**

Sosiaalijohtaja	1
Toimistos sihteeri	0,6
Sosiaaliohjaaja	1
Lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijä	0,6
yhteensä	3

VANHUSTEN HOITO*Kotihoito*

Vastaava sairaanhoitaja	1
Sairanhoitaja	1
Päiväkeskus / hoitaja	0,25
Hoitaja	4,75

Palvelutalo

Vastaava sairaanhoitaja	1
Sairanhoitaja	1
Hoitaja	10
Hoitoapulainen	1
Pesulatyöntekijä (määräaikainen)	0,8

Ruokapalveluesimies	1
Ruokapalvelutyöntekijä	1

2.1.1.3. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	176 130,00	0,00	176 130,00	156 237,29	19 892,71	181 143,16
Toimintamenot	-2 601 190,00	0,00	-2 601 190,00	-2 539 485,64	-61 704,36	-2 571 180,49
Toimintakate	-2 425 060,00	0,00	-2 425 060,00	-2 383 248,35	-41 811,65	-2 390 037,33
joista sisäisiä						
Toimintatulot	27 000,00	0,00	27 000,00	29 784,00	-2 784,00	24 711,00
Toimintamenot	-282 460,00	0,00	-282 460,00	-272 020,48	-10 439,52	-272 387,32

Tehtäväalue:
Vastuuhenkilö:

Varhaiskasvatus
Varhaiskasvatuksen vastuuhenkilö

Oripään kunnassa varhaiskasvatusta perhepäivähoidossa toteutti vuoden 2018 aikana 2-3 kotona työskentelevää perhepäivähoitajaa. Päiväkoti Kultasiipi toimi perhepäivähoidon varahoitopaikkana. Päiväkoti Kultasiivessä järjestettiin myös vuoroahoito. Esiopetusyksikössä järjestettiin aamu- ja iltapäivähoitoa. Esiopetuksessa toiminta perustui lautakunnan hyväksymään esiopetussuunnitelmaan ja varhaiskasvatuksessa toiminta perustui lautakunnan hyväksymään varhaiskasvatussuunnitelmaan. Syksyllä 2018 päivitettiin lapsen varhaiskasvatussuunnitelma valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiseksi. Varhaiskasvatuksen erityisopettajana toimi keväällä 2018 Elina Kutila ja syksyllä 2018 Lotta Viskari.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Toimintavuoden 2018 toiminta-ajatuksena oli varhaiskasvatuksen kaikissa yksiköissä hyvä hoito, toiminnallinen sekä lasta ja perheitä osallistava varhaiskasvatus. Toiminta oli monipuolista ja oppimisympäristöön kuuluivat varhaiskasvatuksen omien ympäristöjen lisäksi myös lähiympäristöjä kuten: liikuntahalli, metsät, kangastuvan maastot sekä kunnan leikkipuistot. Koko varhaiskasvatuksen henkilökunta osallistui syksyllä 2018 harjoittelemaan lasten sovittelutaitoja mini verso koulutuksen parissa. Lisäksi osa henkilökunnasta osallistui omavalintaisiin työhön liittyviin koulutuksiin.

Sähköinen työaikajärjestelmä Titania on käytössä kaikissa toimintayksiköissä. Koko henkilökunnan yhteiset suunnittelu-palaverit sisälsivät yhteisten arvojen ja toimintakulttuurin kehittämistä sekä yhteisten tapahtumien suunnittelua. Koko varhaiskasvatuksen ja esikoulun yhteisiä tapahtumia oli vuonna 2018 laskiaistapahtuma, kevätpäivä, pääsiäis-vaellus, olympialaiset, leikkirauhan julistus, seurakunnan joulunäytelmä, joulujuhla ja tonttudisko, tervehdyskäynti Palvelutalolla. Osaan tapahtumista osallistui myös perheet ja lapset, jotka eivät ole varhaiskasvatuspalveluiden piirissä.

Strategian toteuttaminen

Hyvässä päivähoitossa toiminnan laatu korostuu. Toiminnan monipuolisuus ja laatu varmistetaan ajankohtaisella suunnittelulla, talojen palaverilla, henkilöstön koulutuksella sekä riittäväillä henkilöstöresursseilla. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten ikätaso, yksilöllinen kehitys ja mahdollinen tuen tarve.

Tehostetun ja erityisen tuen tarvisijoiden ryhmän vaatimat resurssit otettiin huomioon pedagogisin (pienryhmätoiminta, päiväjärjestyksen muutokset, veo:n konsultointi), rakenteellisin (henkilöstö mitoitus) sekä hyvinvointia tukevien muiden järjestelyiden avulla.

Strategiasta johdetut tehtäväaluekohtaiset tavoitteet

TAVOITE	MITTARI	MITTARIN TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.
Työhyvinvointi: Koulutuksella ja erityisopettajan palveluilla sekä konsultoinnilla tarjotaan riittävät tiedolliset ja taidolliset välineet työhön	Kehityskeskustelut vähintään kerran lukukaudessa	Työntekijöiden poissaolot vähenevät ja työn hallittavuuden tunne lisääntyy.	Koulutuksia järjestettiin kaikille omalla paikkakunnalla sekä lisäksi henkilöstön oman kiinnostuksen mukaan he itse hakeutuivat työhön liittyviin koulutuksiin. Poissaolojen määrä vähentyi vuodesta 2017.
Toiminnan laatu: Kaikissa yksiköissä noudatetaan toimintasuunnitelmaa ja henkilöstöllä on omat vastualueet sekä suunnittelupalaverit.	Yksikköön suuntautuva palaute asiakkailta	Asiakkaat ovat tyytyväisiä palveluun.	Kultasiiven ja Nallenkolon vanhemmilla oli mahdollisuus antaa toimintavuoden aikana toiveita toiminnalle kirjallisesti tuonti- ja hakutilanteiden yhteydessä.

Tunnusluvut

	TP2016	TA2017	TP2017	TA2018	TP2018
<u>Perhepäivä- ja päiväkotihoido:</u> 0-6 v yhteensä Oripäässä 31.12./	101	104	92	94	101
Osuus % ikäluokasta (0-6 v) päivähoitossa	62 %	73 %	58%	62%	60%
Hoitolapsia 31.12	63	75	54	60	61
Hoidossa vuoden aikana	86	70	85	58	81
Hoitopäivät / PPH	2501	2520	1309	2520	1365
Hoitopäivät / RPPK	439	1680	336	-	-

Hoitopäivät / PK (Kultasiipi+NK 5v.)	5651	4620	5121	4200	5788
Hoitopäivät / ESI-OPV (+ kesäaika)	1986	2310	1860	1470	1683
Bruttomenot / hp / PPH (€)	70,75	51,65	87,98 (65,06)**	65	70,00
Bruttomenot / hp / RPPK (€)	73,72	-	98,97	-	-
Bruttomenot / hp / PK (€)	44,02	57,59	52,25*		54,29*
<u>Esiopetus:</u> Esikoululaisia	Kevät 14 Syksy 22	Kevät 22 Syksy 10	Kevät 22 Syksy 13	Kevät 13 Syksy 20	Kevät 13 Syksy 18

*Yhteensä Kultasiipi+Nallenkolo 5v.+Nallenkolo esikoulun hoitoryhmä

** Vuoden 2017 tilinpäätöksessä on huomioitu vuonna 2015 kirjatut perhepäivähoidon liikaa maksetut palkat saamiin, jotka on nyt 2017 kirjattu menoksi kunnanhallituksen päätöksellä palkkojen perimättä jättämiseksi. Summa 87,98 euroa sisältää tämän menon, summa 65,06 euroa ei sisällä tätä menoa, vaan on vuoden 2017 toiminnan todelliset kulut.

HENKILÖSTÖRESURSSIT:	TP 2017	TA 2018	TP 2018
<i>Hallinto:</i> Varhaiskasvatuksen vastuhenkilö	0,5	0,5	0,5
<i>Perhepäivähoito:</i> Perhepäivähoitaja	2,5	3	2,6
<i>Päiväkoti Kultasiipi:</i> Lastentarhanopettaja Lastenhoitaja Ryhmäavustaja/vastaava rpph	1 2,5 1	1 3 1	1,15 3 1
<i>Vuororyhmäperhepäiväkoti</i> Rpph-hoitaja Resurssihoitaja	1 0,34	0 0	0 0
<i>Esiopetusryhmä ja esiopetusikäisten osapäivähoitoryhmä (ap/ip hoito):</i> Lastentarhanopettaja Esikoulun lastenhoitaja/ ai-ip hoitaja Ryhmäavustaja Resurssihoitaja	1,3 2,5 0,5	1 3 1	0,66* 3 - 0,42**

1 Esiopetuksen kielellispainotteisen pienryhmän ryhmäavustaja on määräaikainen 15.8.2016–31.5.2017
Vuororyhmäperhepäiväkodin resurssihoitaja on määräaikainen 1.9.2016–30.6.2017

*Lastentarhanopettajana kevät 2018 varhaiskasvatuksen vastuhenkilö 42%, syksy 2018 vastaava lastentarhanopettaja 100%.

**Resurssihoitaja 1.3.-31.7.2018

Talous (sitova):

Varhaiskasvatuspalvelut						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2018	Poikkeama	Toteuma 2017
Toimintatulot	86 000,00		86 000,00	79 434,39	6 565,61	88 223,92
Toimintamenot	-729 280,00		-729 280,00	-665 827,94	-63 452,06	-727 665,58
Toimintakate	-643 280,00	0,00	-643 280,00	-586 393,55	-56 886,45	-639 441,66
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-104 840,00		-104 840,00	-108 907,67	4 067,67	-103 597,63

Tehtäväalue: Perusopetus
Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja

Palveluajatus

Tarjotaan laadukasta perusopetusta asianmukaisissa tiloissa pätevällä ja motivoituneella henkilökunnalla.

Strategiset tavoitteet

Laadukas peruskoulutus on kunnan vetovoimalle merkittävä tekijä. Peruskoulutusta annetaan ajanmukaisissa tiloissa modernein välinein. Koulun opetus noudattaa lautakunnan hyväksymää opetussuunnitelmaa. Luodaan edellytykset siihen, että opetussuunnitelma toteutuu.

Strategian toteuttaminen

Oripään kunnassa on yksi luokka-asteet 1-6 käsittävä perusopetusta antava koulu. Yläkoululaiset opiskelevat Alastaron yläasteella. Oripään koulua käyvät oppilaat opetetaan mm. lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Oppilaille opetetaan yhteiselämän pelisäännöt kasvattaen heitä yhteiskunnan vastuullisiksi jäseniksi.

Talousarvion sitovat, toiminnalliset tavoitteet

TAVOITE	MITTARI	MITTARIN TAVOITETASO	TOTEUTUMA 31.12.
Koululaiset oppivat opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.	Oppilasarviointi jatkuvana arviointina, kokein sekä väli- ja lukuvuositodistuksin	Oppilaat suorittavat oppivelvollisuutensa 9 vuodessa	V. 2002 syntyneistä 99 % saavutti tavoitetason.
Opettajisto työskentelee uuden opetussuunnitelman hengessä.	Laaja-alaisen osaamisen lisääminen	Opetuksessa ja opiskelussa huomioidaan entistä enemmän ilmiöopiskelu, toiminnallisuus ja monialaisuus.	On pidetty lukuisia toiminnallisia ja monialaisia teemapäiviä lukuvuoden aikana.

Toiminnan laajuus

Perusopetuksen oppilasmäärät	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Oripään koulu	114	111	98
Alastaron yläaste	61	57	62
Hirvikosken yhtenäiskoulun erityisluokka	1	1	2
Yläneen yhtenäiskoulu	1	1	1
Säkylä			1
yhteensä	176	170	164

Oripään koulun ja Alastaron yläasteen pienryhmissä opiskelee dysfaattisia ja oppimisvaikeuksia omaavia oppilaita. Loimaan kaupungin Hirvikosken yhtenäiskoulussa koulussa opiskelee harjaantumisoppilaita.

Oripään koulu	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Tuntikehys/viikko	195,5	205,5	213,5*
Tuntikehys viikossa/oppilas	1,71	1,82	2,17
Kuljetusoppilaita (maksuttomat)	58	55	45
Maksullisessa kuljetuksessa	4	6	5
Erityisessä tuessa	10	10	7
Luokanopettajia	6	6	6
Erityisluokanopettajia	1	2	2
Keittiöhenkilökunta	1,3	1,3	1,3
Siivoushenkilökunta	0,7 (tekninen toimi)	0,7 (tekninen toimi)	0,7 (tekninen toimi)
Koulunkäyntiohjaajat	4	5	4

*Oripään koulun viikottain opetettava tuntimäärä eli tuntikehys sisälsi luokkaopetustunteja 200, tukiovetusta 6 h ja kerhotunteja 6 viikossa. Taulukon summaan sisältyy vielä erityistehtävät, yht. 1,5 h/vko. (Laaja-alaiseen erityisopetukseen on varattu 4 viikkotuntia tuntikehysten puitteissa.)

Aamu- ja iltapäiväkerho

APIP-kerho	TP 2016	TP 2017	TP 2018
toimintapäivät	189	183	185
kerholaisia/aamupäiväkerhopäivä	1,5	0,9	0,9
kerholaisia/iltapäiväkerhopäivä	6,1	6,4	6,0

Oripään koulussa on toiminut syyslukukaudella neljä eri koulun kerhoa yht. 5 h/vko.

Talous (sitova):

Perusopetus						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	61 980,00		61 980,00	50 333,46	11 646,54	70 030,53
Toimintamenot	-1 622 690,00		-1 622 690,00	-1 637 257,22	14 567,22	-1 618 293,55
Toimintakate	-1 560 710,00	0,00	-1 560 710,00	-1 586 923,76	26 213,76	-1 548 263,02
joista sisäisiä						
Toimintatulot	27 000,00		27 000,00	29 784,00	-2 784,00	24 711,00
Toimintamenot	-112 130,00		-112 130,00	-109713,67	-2 416,33	-115213,19

Tehtäväalue:
Vastuuhenkilö:

Kirjasto- ja kulttuuritoimi
Kirjastonjohtaja

Strategiset tavoitteet

Kirjasto on kuntalaisten tiedonhankinnan keskus. Kirjasto luo perusedellytyksiä elinikäiselle oppimiselle ja sivistykselle, itsenäiselle päätöksenteolle ja sosiaalisten ryhmien kulttuurikehitykselle. Kirjasto edistää kuntalaisten selviytymistä tietoyhteiskunnassa.

Strategian toteutuminen

Kirjaston tehtävänä on valita ilmestyvästä tiedonvälitysaineistosta se, joka parhaiten vastaa kuntalaisten tarpeita ja nyky-yhteiskunnan kehitystä, järjestää se helposti tavoitettavaksi, hakea asiakkaiden tarvitsemaa aineistoa omasta kokoelmasta ja auttaa asiakkaita käyttämään tarvittaessa muiden kirjastojen palveluja. Kirjasto tarjoaa viihtyisän ympäristön vapaa-ajan vietolle ja omatoimiselle opiskelulle. Asiakkailta on mahdollisuus hyödyntää sähköisiä palveluita ja välineitä kirjastossa.

Kirjastossa kävi vuonna 2018 vähemmän asiakkaita kuin vuonna 2017: vuonna 2018 asiakkaita kävi 7194 ja vuonna 2017 taas 9803. Sen sijaan verkkokirjastokäyntien määrä lisääntyi merkittävästi, ja verkkokirjastokäyntejä oli vuonna 2018 jo enemmän kuin fyysisiä kirjastokäyntejä. Vuonna 2018 verkkokirjastokäyntejä oli 11324 ja vuonna 2017 niitä oli 6322. Verkkokirjastokäyntien suosio johtuu todennäköisesti sähköisistä kirjoista, joita voi lainata verkkokirjaston kautta.

Kirjasto- ja kulttuuritoimi järjesti vuonna 2018 useita tapahtumia. Maaliskuussa kuunneltiin kirjailija Kalle Lähdeä, syyskuussa taas kirjailijavieraana oli Matti Rönkä. Kirjastossa oli esillä kahdeksan näyttelyä kanavatöistä joulukortteihin. Teatteriretkillä käytiin Turussa ja Naantalissa, ja veteraanipäivää, joulunavausta sekä itsenäisyyspäivää juhlittiin perinteisesti.

Syrjämän ateljeekodissa oli varsin hiljainen kesä. Siellä vieraili 268 henkeä. Luultavasti kesän kuumuus sai ihmiset suuntaamaan vapaa-ajanviettoon muualle kuin museoon.

TAVOITE	MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Kirjaston palvelut ovat monipuolisia ja moderneja: tarjolla laaja valikoima palveluita aina taidenäyttelyistä mahdollisuuteen ottaa kopioita	Kirjaston kävijöiden määrä ja heiltä saatava palaute	Kirjaston käyttäjät ovat tyytyväisiä kirjaston palveluihin. Kirjaston palvelut ovat nykyaikaisia.	Kirjastossa oli vuonna 2018 vähemmän kävijöitä kuin vuonna 2017. Verkkokirjastokäyntien suosio lisääntyi valtavasti. Sähköisten kirjojen valikoima laajeni. Kirjasto sai kiitettävän arvosanan valtakunnallisessa kirjastokyselyssä (8,94 asteikolla 4-10).
Museotoimintaa pyritään kehittämään.	Uusien museoesineiden ja vaihtuvien näyttelyjen määrä	Museoesineistöä uudistetaan vuosittain.	Uusia museoesineitä ei saatu.
Kulttuuritoiminta tarjoaa kaikenikäisiä kuntalaisia kiinnostavaa kulttuuria.	Kulttuuritoiminnan osallistujien määrä ja heiltä saatava palaute	Vähintään 200 osallistujaa kulttuuritapahtumissa/vuosi	Kulttuuritapahtumiin osallistui noin 890 henkilöä. Palautetta tapahtumista ei ole juurikaan tullut.

KIRJASTO

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Aukiolotunnit vuodessa	1167	1145	1150	1128
Uusien teosten määrä 1000 asukasta kohti (kaikki aineistot)	687	669	680	613
Hankinnat asukasta kohti (kaikki aineistot)	0,68	0,67	0,68	0,61
Kirjahankinnat asukasta kohti	0,65	0,61	-	0,57
Lainaajien osuus asukkaista %	29	27	40	25
Lainoja asukasta kohti	11	12	12	11
Verkkokirjastokäynnit / kk	313	527	300	944
Fyysiset kirjastokäynnit / kk	858	817	800	817
Facebook-käyttäjät	147	157	140	176
Toimintakulut euroa/asukas	64	62	60	58
Satutunnit	20	20	20	24
Kirjastonkäytön opetustunnit	0	0	2	0

Vakituinen henkilökunta	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Kirjastonjohtaja/htv	0,76	0,76	0,76	0,76
Kulttuuri, museot, matkailu	0,18	0,18	0,18	0,18
Liikunta	0,06	0,06	0,06	0,06
Tilat				
Kirjasto + varasto m ²	337	337	337	337

KULTTUURI

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Tapahtumat ja retket (yli 10 osallistujaa)	11	17	12	10
Syrjämän vierailijat	331	340	500	268

Talous (sitova):

Kirjasto- ja kulttuuritoimi						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	3 050,00		3 050,00	2 254,85	795,15	2 398,86
Toimintamenot	-111 020,00		-111 020,00	-102 830,96	-8 189,04	-101 347,69
Toimintakate	-107 970,00	0,00	-107 970,00	-100 576,11	-7 393,89	-98 948,83
joista sisäisiä						
Toimintatulot			0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-29 900,00		-29 900,00	-22 282,01	-7 617,99	-22 645,76

Tehtäväalue: Vapaa-aikatoimi
Vastuuhenkilö: Vapaa-aikaohjaaja

Palveluajatus

Vapaa-aikatoimi toteuttaa kaikille kuntalaisille suunnattuja laadukkaita ja monipuolisia palveluita tiiviisti yhteistyössä kunnan muiden vapaa-ajan toimijoiden kanssa.

Strategiset tavoitteet

Monipuoliset, laadukkaat ja ajantasaiset vapaa-ajanpalvelut kaikille ryhmille. Seutukunnallisessa nuorisotoiminnassa (Senu) ja Seutukunnallisessa liikuntatoiminnassa (Seli) aktiivisesti mukana oleminen. Tiivis yhteistyö kunnan eri yksiköiden, seurojen / yhdistysten, seurakunnan ja kansalaisopiston kanssa.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Liikuntapalvelujen käyttö on ollut runsasta vuonna 2018, sekä liikuntahallia että kuntosalia on käytetty ahkerasti. Nuorisotilan liikuntahallivuoron lisäksi otettiin nuorten ehdotuksesta käyttöön nuorten oma sählyvuoro.

Vapaa-aikatoimi järjesti vuoden aikana säännöllisenä toimintana mm. varttuneen väen jumppaa, tehojumppaa, lasten tanssia, nurmikkojumppaa, zumbaa, perhekahvilaa ja bingoa. Uutena toimintana kokeiltiin kuntosalilla ohjattua kuntosalicircuitia. Lisäksi vuoden aikana oli mm. retkiä, liikuntatapahtumia, kuntoporrastalkoita ja nuorten mopomiitti lentokentällä. Kesäkuussa osallistuttiin kuntayhteistyönä LiikU:n Kesis-leirille. Myös uimakoulu ja kunnan päiväleirit saatiin järjestettyä parin vuoden tauon jälkeen. Heinäkuussa nuorisotoimi ja nuorten vaikuttajaryhmä edustivat vahvasti Okrassa.

Nuorten toiveita otettiin huomioon tapahtumia järjestettäessä: mm. syksyllä aloitettu nuorten oma sählyvuoro sai alkunsa nuorten vaikuttajaryhmän ehdotuksesta. Nuorten jouluruokailu järjestettiin nuorten toiveiden pohjalta ja nuoria oli paljon mukana suunnittelussa ja järjestelyissä.

Yhteistyötä tehtiin mm. varhaiskasvatuksen, seurojen ja yhdistysten sekä seurakunnan kanssa. Seutukunnallinen nuorisotoimi (Senu) jatkoi toimintaansa neljän kunnan yhteistyönä. Liitteenä Senun toimintakertomus 2018. Myös seutukunnallinen liikuntatoimi kokoontui säännöllisesti. Nuorisotila tavoitti vuonna 2018 hyvin sekä alakoulu-, että yläkouluikäisiä ja sitä vanhempia. Nuorisotilalla järjestettiin vierailukäyntejä, mm. SPR:n vapaaehtoiset kävivät keskustelemassa seksuaalisuudesta.

Yleisesti osallistujia vuonna 2018 on ollut vaihtelevasti; joihinkin tapahtumiin on lähtenyt kiitettävästi väkeä, jotkin tapahtumat on jouduttu perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Talousarvion sitovat tavoitteet

TAVOITE	MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUTUMA
Kunta ylläpitää ja kehittää kaikille kuntalaisille soveltuvia ja monipuolisia liikuntapaikkoja ja -tiloja.	Osanottajien määrä ja saatava palaute. Liikuntapaikkojen ja -tilojen kunnan seuranta.	Käyttäjät ovat tyytyväisiä liikuntapaikkoihin ja -tiloihin. Tilat ja välineistö pidetään hyvällä tasolla ja aktiivisessa käytössä.	Käyttäjät ovat tyytyväisiä liikuntapaikkoihin ja -tiloihin, suullinen palaute. Tilat ja välineistö pidetty hyvällä tasolla. Uutta hankittu käyttäjien toiveita kuunnellen. Kuntoporrastalkoilla aktivoitiin kuntalaisia osallistavaan toimintaan.
Kuntalaisia kannustetaan harrastamaan terveyttä edistävää liikuntaa.	Osanottajien määrä ja saatava palaute	Järjestetään terveyttä edistäviä liikunta-tapahtumia. Kuntosalin ja liikuntahallin aktiivikäyttö kuntalaisten keskuudessa.	Liikuntatoimella oli matalan kynnyksen tapahtumia pitkin vuotta ja osallistuminen tapahtumiin oli aktiivista. Kuntosalin ja liikuntahallin käyttöaste on kiitettävä.
Nuorisotyön kehittäminen siten että nuorten osallisuus sekä nuorten kasvu aktiiviseksi kansalaiseksi mahdollistuu.	Osanottajien määrä ja saatava palaute. Nuorten vaikuttajaryhmän toiminta.	Nuorisotilassa kävijöitä noin 70 hlö / vko. Nuorisolain vaatimusten täyttäminen. Nuorten oman aktiivisuuden lisääminen.	Nuorisotilassa on ollut kävijöitä noin 74 hlö/vko. Nuorten vaikuttajaryhmä kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Lisäksi vaikuttajaryhmällä oli erilaisia tapahtumia 2 kertaa. Tapahtumia järjestettiin nuorten ehdotusten pohjalta ja nuorisotilaan tehtiin hankintoja nuorten toiveet huomioiden. Kevään nuorisoparlamentin äänestyksen pohjalta nuorisotila pidettiin kesällä auki viitenä päivänä.
Vapaa-aikatoimen palveluiden saatavuus / vaikuttavuus. Matalankynnyksen toiminta	Osanottajien määrä ja saatava palaute.	Hyvä tavoitavuus; viestintä eri palvelumuodoista tavoittaa kohderyhmänsä	Suullinen palaute positiivista. Tieto tapahtumista ja muusta toiminnasta on tavoittanut kohderyhmänsä hyvin. Osallistujia tapahtumiin vuoden aikana vaihtelevasti.

Tunnuslukuja

Toiminnan laajuus	2016	2017	2018
VAPAA-AIKATOIMI			
Tapaukset ja retket:			
- tapahtumat, määrä / osallistujat	5 kpl / 295 osallistujaa	19 kpl / 575 osallistujaa	8 kpl / 382 osallistujaa + Sillanalusrock 1500
- retket määrä / osallistujat	5 kpl / 36 osallistujaa	4 kpl / 124 osallistujaa	5 kpl / 83 osallistujaa
- leirit määrä / osallistujat	3 kpl / 34 osallistujaa + Kesis-leiri 10	0 kpl + Kesis-leiri 7	2 kpl / 57 osallistujaa + Kesis-leiri 2
- säännöllinen toiminta kokoontumiskerrat/ osallistujat	20 krt / 226 osallistujaa	17 krt / 237 osallistujaa	14 krt / 230 osallistujaa
- kerhotoiminta kokoontumiskerrat / osallistujat	-	-	-
Osallistumiskertoja yhteensä	601 osallistujaa	943 osallistujaa	2254 osallistujaa
LIIKUNTATOIMI			
Tapaukset ja retket:			
- liikuntaryhmien kokoontumiset	-	-	-
- tapahtumat määrä / osallistujat	10 kpl / 145 osallistujaa + puulaakilentopallo n. 106 osallistujaa	14 kpl / 279 osallistujaa + puulaakilentopallo n. 150 osallistujaa	13 kpl / 221 osallistujaa + puulaakilentopallo n. 150 osallistujaa
- retket määrä / osallistujat	-	-	-
- säännöllinen toiminta (krt/vko) kokoontumiskerrat / osallistujat	65 krt / 921 osallistujaa	50 krt / 780 osallistujaa	113 kertaa / 1038 osallistujaa
- kuntosali, käyntikertoja	6378 kävijää	4989 kävijää	6300 kävijää
- liikuntahalli kokoontumiskerrat / osallistujat	301 krt / 4675 kävijää	211 krt / 3259 kävijää	210 krt / 2056 kävijää
- liikuntahalli, yksittäisvuorot	99 kpl	84 kpl	121 kpl
Osallistumiskertoja yhteensä	12 324 osallistujaa	9541 osallistujaa	9886 osallistujaa

NUORISOTOIMI			
Tapahtumat ja retket:			
- tapahtumat määrä / osallistujat	5 kpl / 150 osallistujaa	3 kpl / 86 osallistujaa	8 kpl / 381 osallistujaa
- retket määrä / osallistujat	2 kpl / 39 osallistujaa	-	1 kpl / 58 osallistujaa
- nuorisotila aukiolokerrat / kävijät	160 krt / 2268 osallistujaa	169 krt / 2845 osallistujaa	179 krt / 2655 osallistujaa
- vaikuttajaryhmän kokoontumiset / osallistujat	6 krt / 30 osallistujaa	2 krt / 12 osallistujaa	7 krt / 36 osallistujaa
- etsiväntyön asiakkuudet	6	1	3
Osallistumiskertoja yhteensä	2493 osallistujaa	2944 osallistujaa	3133 osallistujaa

Talous (sitova):

Vapaa-aikatoimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	25 100,00		25 100,00	24 214,59	885,41	20 489,85
Toimintamenot	-120 900,00		-120 900,00	-117 075,82	-3 824,18	-104 307,73
Toimintakate	-95 800,00	0,00	-95 800,00	-92 861,23	-2 938,77	-83 817,88
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00	0	0,00	0,00
Toimintamenot	-35 590,00		-35 590,00	-31 117,13	-4 472,87	-30 930,74

2.1.1.4. Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	1 016 420,00	0,00	1 016 420,00	939 404,42	77 015,58	956 130,72
Toimintamenot	-1 012 850,00	0,00	-1 012 850,00	-989 979,76	-22 870,24	-901 640,12
Toimintakate	3 570,00	0,00	3 570,00	-50 575,34	54 145,34	54 490,60
joista sisäisiä						
Toimintatulot	322 360,00	0,00	322 360,00	294 022,80	28 337,20	291 213,49
Toimintamenot	-49 100,00	0,00	-49 100,00	-52 995,13	3 895,13	-51 401,59

Tulos kokonaisuudessaan teknisen lautakunnan osalta on ollut ennakoitua huonompi.

Toimintatulot ovat vähentyneet, suurimpana syynä ettei metsänmyyntituloja ollut kuten ennakoitiin, toimintamenot ovat olleet lähellä ennakoitua.

Tehtäväalue: Hallinto
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Palveluajatus: Teknisen lautakunnan tehtäväalueena on vastata lautakunnan alaisen palvelutuotannon järjestämisestä ja kehittämisestä kiinteistönhoidon, yhdyskuntahuollon ja yksityisteiden osalta sekä kunnan rakennushankkeiden toteuttamisesta.

Talous (sitova):

Teknisen toimien hallinto						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot			0,00		0,00	
Toimintamenot	-54 190,00		-54 190,00	-53 749,37	-440,63	-44 148,91
Toimintakate	-54 190,00	0,00	-54 190,00	-53 749,37	-440,63	-44 148,91
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-10 390,00		-10 390,00	-8 742,47	-1 647,53	-8 276,50

Tehtäväalue: Kiinteistötoimi
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Palveluajatus: Tehtäväalue on vastannut keskitetysti kaikista kunnan hallinnoimien rakennusten, piha-alueiden, puistojen ja yleisten alueiden hoidosta, kunnossa- ja ylläpidosta sekä varastointi-, kone- ja laitepalveluista. Tehtäväalue on huolehtinut myös peltoalueiden vuokrauksesta sekä metsien hoidosta metsätaloussuunnitelman pohjalta.

Tehtäväalue käsittää seuraavat tulosityksiköt:

Muiden toimielinten käytössä olevat rakennukset, aravalainoitettut vuokratilat, muut asuinrakennukset, osakehuoneistot ja maa- ja metsätilat.

Teknisellä lautakunnalla oli vuoden lopussa hoidossaan 22 kiinteistöä asumis-, liikunta-, kulttuuri- ja kuntapalveluiden käytössä.

Kunnan omistamat vuokra-asunnot ovat olleet vuokrattuina noin 98 %:sesti.

Asuntoja kunnan omistamissa kiinteistöissä oli 31.12.2018 yhteensä 84 kappaletta.

Muiden hallinnonalojen käytössä olevien rakennusten kunnossa - ja ylläpitokustannukset on laskutettu sisäisinä vuokrina kiinteistöä käyttäviltä hallintokunnilta.

Kiinteistöhoito-, kunnossapito- ja siivouspalvelut tuotettiin pääosin teknisen toimen oman henkilöstön toimesta. Erikoistyöt, auraus sekä hiekoitustyöt teetettiin yksityisillä urakoitsijoilla.

Metsänhakuut ja hoitotyöt toteutettiin yhteistyössä Loimaan Seudun Metsän-hoitoyhdistyksen kanssa.

	2016	2017	2018
kerrosala m2	12833	12833	12833
tilavuus m3	56121	56121	56121
osakehuoneistot	3	3	3
metsäala ha	188	188	188
peltoala ha	5,2	5,2	5,2
työntekijät	7,6	7,6	5,7

Talous (sitova): Toimintakate on ennakoitua huonompi, suurimpana syynä metsänmyyntitulojen vähyys.

Kiinteistötoimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	684 640,00		684 640,00	614 271,88	70 368,12	618 931,39
Toimintamenot	-579 430,00		-579 430,00	-578 357,07	-1 072,93	-521 007,45
Toimintakate	105 210,00	0,00	105 210,00	35 914,81	69 295,19	97 923,94
joista sisäisiä						
Toimintatulot	303 780,00		303 780,00	270 611,60	33 168,40	269 199,53
Toimintamenot	-26 070,00		-26 070,00	-30 377,31	4 307,31	-29 578,23

Tehtäväalue: Rakennustarkastus- ja maa-ainesvalvonta
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Vuoden 2018 aikana rakennusvalvonnan viranhaltijatehtäviä on hoidettu ostopalveluna Pöytyän kunnalta.

Talous, suoritteet ja tunnusluvut

Toiminnan laajuus	2016	2017	2018
Myönnetyt rakennusluvut	19	19	23
Myönnetyt toimenpideluvat	55	9	3
Myönnetyt luvat yhteensä	74	28	26
Voimassa olevat maa-ainesluvut	12	13	11
Toimenpideilmoitukset	5	6	5

Talous (sitova): Tulot rakennusluvista pienenevät jonkin verran edelliseen vuoteen nähden vaikka lupia oli enemmän, syynä tähän on että luvat/rakennusalat olivat pienempiä.

Rakennustarkastus- ja maa-ainesvalvonta						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	75 100,00		75 100,00	62 078,00	13 022,00	81 390,84
Toimintamenot	-30 750,00		-30 750,00	-23 620,34	-7 129,66	-26 303,79
Toimintakate	44 350,00	0,00	44 350,00	38 457,66	5 892,34	55 087,05
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-1 080,00		-1 080,00	-1 473,99	393,99	-1 512,20

Tehtäväalue: Ympäristönsuojelu
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Ympäristölupien ja maa-aineslupien valmistelu tehdään teknisen johtajan toimesta tai toimeksiantoina. Luvista päättäminen kuuluu lautakunnan päätösvaltaan.

Tavoitteet

Tavoite	Toteutuma 31.12.
ympäristöluvan käsittelyaika enintään 6kk	Tavoite osittain toteutunut

Talous (sitova):

Vuoden aikana saatiin käsiteltyä ympäristölupia.

Ympäristön suojelu						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	0,00		0,00	3 125,00	-3 125,00	
Toimintamenot	-8 520,00		-8 520,00	-15 567,52	7 047,52	-2 862,59
Toimintakate	-8 520,00	0,00	-8 520,00	-12 442,52	3 922,52	-2 862,59
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	0,00		0,00		0,00	0,00

Tehtäväalue: Palo- ja pelastustoimi
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Palo- ja pelastustoimi on Turun aluepelastuslaitoksen tehtävänä.

Talous (sitova):

Palo- ja pelastustoimi						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot			0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-97 770,00		-97 770,00	-97 603,27	-166,73	-96 457,81
Toimintakate	-97 770,00	0,00	-97 770,00	-97 603,27	-166,73	-96 457,81
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	0,00		0,00		0,00	0,00

Tehtäväalue: Yhdyskuntahuolto
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtäväalueeseen kuuluu kunnan tienpitovastuulla olevien teiden ja valaistuksen hoito ja kunnossapito, puistojen, leikkikenttien, matonpesupaikkojen, ulkoilualueiden ja muiden yleisten alueiden hoito ja kunnossapito.

Strategiset tavoitteet:

- Kaavatiet ja muut kulkuväylät ovat kunnossa ja turvallisia.
- Leikkikentät ja ulkoilualueet ovat kunnossa.
- Yleiset alueet ovat siistejä ja viihtyisiä.

Talous (sitova): Toimintamenot alittuivat

Yhdyskuntahuolto						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	3 100,00		3 100,00	4 142,21	-1 042,21	3 512,60
Toimintamenot	-79 340,00		-79 340,00	-54 261,25	-25 078,75	-44 782,05
Toimintakate	-76 240,00	0,00	-76 240,00	-50 119,04	-26 120,96	-41 269,45
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-1 080,00		-1 080,00	-994,87	-85,13	-838,78

Tehtäväalue: Yksityistiet
Vastuuhenkilö: Tekninen sihteeri

Palveluajatus: Tehtäväalue huolehtii yksityisteiden kunnossapidon ja perusparantamisen avustamisesta valtuuston vahvistamien jakoperusteiden mukaan.

Talous, suoritteet ja tunnusluvut v. 2018:

Perustiedot/tunnusluvut	2015	2016	2017	2018
Avustettavat yksityistiet, kpl	26	26	28	25
Avustetut tiet km	51	45	51	46
Avustukset euroa	20 000	17821	20000	22853
Kunnan avustus euroa/km	392,16	396,02	396,16	496,80

Talous (sitova): Kilometri avustus oli edellisvuosiin verrattuna suurempi, avustukset alittivat arvioidun, huolimatta yhdestä myönnetystä perusparannusavustuksesta.

Yksityistiet						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot			0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	-25 000,00		-25 000,00	-23 356,75	-1 643,25	-20 000,00
Toimintakate	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-23 356,75	-1 643,25	-20 000,00
joista sisäisiä						
Toimintatulot	0,00		0,00		0,00	0,00
Toimintamenot	0,00		0,00		0,00	0,00

Tehtäväalue: Vesihuoltolaitos
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Tavoitteet:

Viemäriverkoston hulevesimäärä on saatu huomattavasti pienemmäksi.
Tavoitetta ei ole saavutettu

VESILAITOS	2018	2017	2016
Omilta ottamoilta pumpattu vesimäärä	201 754	220 398	196 648
Ostettu vesimäärä	6 764	6 061	5 573
Muille vesilaitoksille myyty	33 176	26 245	30 466
Oman jakelualueen vedenkulutus	194 990	214 337	194 497
Omalta jakelualueelta laskutettu vesimäärä	177 224	180 248	194 497
Vesijohtoverkoston liittyjämäärä			
Verkkoon liittyneet kiinteistöt	647	640	638
Vesijohtoverkon pituus	81 580	81 580	79 520

VIEMÄRILAITOS

Kakolan jätevedenpuhdistamolle johdettu jätevesi	91373		
Laskutettu jätevesimäärä	38051	30995	32 570
Jätevesiverkoston liittyjämäärä			
Viemäriverkkoon liittyneet kiinteistöt	286	282	280
Jätevesiviemäriverkoston pituus	20 980	20 980	19 320
Hulevesiviemäriverkoston pituus	592	592	592

Talous (sitova): Toimintatulot olivat lähellä ennakoitua, toimintamenoja oli ennakoitua enemmän, johtuen mm vuotovesitutkimuksesta ja vanhan jätevedenpuhdistamon maaperätutkimuksista

Vesihuoltolaitos						
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama	Toteutuma 2017
Toimintatulot	253 580,00		253 580,00	255 787,33	-2 207,33	252 295,89
Toimintamenot	-137 850,00		-137 850,00	-143 464,19	5 614,19	-146 077,52
Toimintakate	115 730,00	0,00	115 730,00	112 323,14	3 406,86	106 218,37
joista sisäisiä						
Toimintatulot	18 580,00		18 580,00	23 411,20	-4 831,20	22 013,96
Toimintamenot	-10 480,00		-10 480,00	-11 406,49	926,49	-11 195,88

2.2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelman toteutuminen					
	Alkuperäinen	Talousarvio-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
	talousarvio	muutokset	muutosten		
			jälkeen		
Toimintatulot	1 315 590	0	1 315 590	1 331 853	16 263
Myyntitulot	315 840		315 840	277 481	-38 359
Maksutulot	507 840		507 840	507 593	-247
Tuet ja avustukset	44 900		44 900	96 119	51 219
Muut toimintatulot	26 450		26 450	24 612	-1 838
Vuokratuotot	420 560		420 560	426 048	5 488
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintamenot	8 819 855	972 241	9 792 096	9 902 051	109 955
Henkilöstömenot	2 975 405	131 420	3 106 825	3 102 641	-4 184
Palvelujen ostot	4 960 240	840 821	5 801 061	5 968 708	167 647
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	569 220		569 220	521 565	-47 655
Avustukset	260 700		260 700	231 035	-29 665
Muut toimintamenot	54 290		54 290	78 102	23 812
Toimintakate	-7 504 265	-972 241	-8 476 506	-8 570 198	-93 692
Verotulot	4 194 000		4 194 000	3 987 057	-206 943
Valtionosuudet	3 699 920		3 699 920	3 749 970	50 050
Rahoitustulot ja -menot:	-29 980	0	-29 980	-42 989	-13 009
Korkotulot muilta	9 600		9 600	1 610	-7 990
Muut rahoitustulot muilta	820		820	953	133
Korkomenot	-40 000		-40 000	-44 489	-4 489
Muut rahoitusmenot	-400		-400	-1 063	-663
Vuosikate	359 675	-972 241	-612 566	-876 160	-263 594
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	414 680		414 680	471 889	57 209
Arvonalentumiset					0
Satunnaiset erät					0
Satunnaiset tulot					0
Satunnaiset menot					0
Tilikauden tulos	-55 005	-972 241	-1 027 246	-1 348 048	-320 802
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	15 137		15 137	15 137	0
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)					0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-39 868	-972 241	-1 012 109	-1 332 912	-320 803

2.2.1. Vesilaitoksen talousarvion toteutuminen

Vesilaitoksen talousarvion toteutuminen	Vesilaitos			Viemärlaitos			Yhteensä		
	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
ulkoinen									
Liikevaihto									
Vesi- ja jätevesimaksut	165 000	161 271,64	-3 728,36	70 000,00	71 084,49	1 084,49	235 000	232 356,13	-2 643,87
Liiketoiminnan muut tuotot		20,00	20,00			0,00	0	20,00	20,00
Materiaalit ja palvelut									
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 220	-15 172,37	2 047,63	-70 200,00	-73 459,99	-3 259,99	-87 420	-88 632,36	-1 212,36
Palvelujen ostot	-15 020	-12 217,98	2 802,02	-8 830,00	-15 066,92	-6 236,92	-23 850	-27 284,90	-3 434,90
Muut menot	-400	-142,20	257,80			0,00	-400	-142,20	257,80
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-8 500	-9 039,62	-539,62	-3 400,00	-3 834,85	-434,85	-11 900	-12 874,47	-974,47
Henkilösivukulut	-2 360	-2 144,33	215,67	-1 440,00	-979,44	460,56	-3 800	-3 123,77	676,23
Poistot ja arvonalentumiset									
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 050	-25 821,39	-7 771,39	-66 960,00	-58 744,83	8 215,17	-85 010	-84 566,22	443,78
Arvonalentumiset									
Liiketoiminnan muut kulut			0,00			0,00	0	0,00	0,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	103 450	96 753,75	-6 696,25	-80 830,00	-81 001,54	-171,54	22 620	15 752,21	-6 867,79
Liike ylijäämä -alijäämä ulkoinen									
Sisäiset vesi- ja jätevesimaksut	7070	8253,92		11510	15157,28		18580	23411,20	
Sisäiset atk-palvelut	-450	-1446,83		-600	-1446,80		-1 050	-2893,63	
sisäiset vesi								0,00	
sisäiset toimistopalvelut	-660	-233,44		-670	-171,01		-1330	-404,45	
korvaus jäännöspo	-8100	-8108,41					-8100	-8108,41	
sisäiset+ulkoiset yhteensä		95 218,99			-67 462,07			27 756,92	

2.2.2. Verotulojen ja valtionosuuksien erittelyt

Verotulot					
	Alkuperäinen talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	3 460 000		3 460 000	3 314 407	145 593
Osuus yhteistöveron tuotosta	384 000		384 000	355 656	28 344
Kiinteistövero	350 000		350 000	316 994	33 006
Muut verotulot			0		0
Yhteensä	4 194 000	0	4 194 000	3 987 057	206 943
Tuloverot					
	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj. euroa		Muutos %	
2018	19,50				#JAKO/0!
2017	19,50				#JAKO/0!
2016	19,50				-100,0
2015	19,50		20		-16,7
2014	19,50		24		9,1
2013	19,50		22		-4,3
2012	19,00		23		7,0
2011	19,00		22		6,4
2010	19,00		20		
Valtionosuudet					
	Alkuperäinen talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus <i>siitä: Verotuloihin perustuva valtos. tasaus</i>	3 938 661	46 605	3 985 266	3 985 266	0
Opetus ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-238 740	3 445	-235 295	-235 295	0
Kela perustoimeentulotuki siirto			0	0,00	0
Valtionosuudet yhteensä	3 699 921	50 050	3 749 971	3 749 971	0

2.3. Investointien toteutuminen

INVESTOINNIT	tulot	tulot	menot	menot	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
	Alkuperäinen talousarvio muutokset	Talousarvio muutokset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset			
Historiankirja			50 000		50000	53 609,33	
Kiinteä omaisuus							
Maanhankinta: osto ja myynti			50 000		50 000	-13 110,00	-63 110
Yhteensä		0	100 000	0	100 000	40 499,33	-63 110
Osakkeet ja osuudet							
Osakkeet ja osuudet					0		
Yhteensä	0	0	0	0	0	0,00	0
Muu käyttöomaisuus							
nallenkolon aita ja pihakalusteet			20 000		20 000	19 348,42	-652
Yhteensä	0	0	20 000	0	20 000	19 348,42	-652
Talonrakennus							
Aurinkosähköjärjestelmä						-49,58	-50
Koulun alueen energiatehokkuushanke					0		0
yht		0			0		
Syrjämä ulkopuolen kunnostus							
Yläneentie 6					0		0
Haapalan peruskorjaus			100 000		100 000	1 050,00	-98 950
Vanhusten rt vesikate							
Palvelutalon vesikate					0		0
					0		0
Yhteensä	0	0	100 000	0	100 000	1 000,42	-99 000
Julkinen käyttöomaisuus							
Kaavateiden rakentaminen			10 000		10 000	3 276,00	
Kaavateiden asfaltointi			30 000		30 000		-30 000
Uimalammen laajennus	30 000		30 000		30 000	3 366,00	-26 634
Uitonmäen kunnallistekniikka					0		0
Tievalaisimien uusiminen			25 000		25 000		-25 000
Uitonmäen tiet					0		0
Yhteensä	30 000	0	95 000	0	95 000	6 642,00	-180 634
Vesihuoltolaitos							
Runkovesijohdon venttiilien uusiminen							0
Vuotovesikorjaukset			20 000		20 000		
Kunnallistekniikan rakentaminen			20 000		20 000	210,00	-19790
Siirtoviemäri					0		
Yhteensä		0	40 000	0	40 000	210,00	-19 790
Kaikki yhteensä	30 000	0	355 000	0	355 000	67 700,17	-182 551
	tulot muu-	30 000		yht	325 000		
	tosten						
	jälkeen						

2.4. Rahoitusosan toteutuminen

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu					
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	359 675	-972 241	-612 566	-876 160	-263 594
Satunnaiset erät			0		0
Tulorahoituksen korjauserät			0		0
			0		
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-355 000		-355 000	-84 960	270 040
Rahoitusosuudet investointimenoihin	30 000		30 000	50	-29 950
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			0	17 210	17 210
			0		
Toiminnan ja investointien rahavirta	34 675	-972 241	-937 566	-943 860	-6 294
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Antolainasaamisten vähennys					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	500 000		500 000	500 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-215 932		-215 932	-265 932	-50 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	200 000		200 000	486 136	286 136
Rahoituksen rahavirta	484 068	0	484 068	720 204	236 136
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	518 743	-972 241	-453 498	-223 655	229 843

2.5. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA												
	N/B	Määrärahat					Tuloarviot					
		Alkup. tal.arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. tal.arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	
KÄYTTÖTALOUSOSA												
Keskusvaalilautakunta	N	-4 600		-4 600	-3595	-1 005	4800		4800	2400	2400	
Tarkastuslautakunta	N	-7 240		-7 240	-8 957	1 717						
Maaseutuelinkeinot	N	-18 000		-18 000	-22 013	4 013						
Yleishallinto	N	-375 340	-28 130	-403 470	-458 274	54 804	14 600		14 600	63 086	-48 486	
Elinkeinoitoimi	N	-21 700		-21 700	-13 723	-7 977			0	-29	29	
Terveydenhuolto	N	-2 777 710	-499 111	-3 276 821	-3 287 440	10 619	38 700		38 700	49 352	-10 652	
Sosiaalipalvelut	N	-1 034 180	-300 000	-1 334 180	-1 389 263	55 083	10 500		10 500	27 392	-16 892	
Vanhustyö	N	-1 298 605	-145 000	-1 443 605	-1 514 336	70 731	403 800		403 800	417 817	-14 017	
Varhaiskasvatus	N	-624 440		-624 440	-556 920	-67 520	86 000		86 000	79 434	6 566	
Perusopetus	N	-1 510 560		-1 510 560	-1 527 544	16 984	34 980		34 980	20 549	14 431	
Muut opetuspalvelut	N	-17 300		-17 300	-16 494	-806					0	
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	N	-81 120		-81 120	-80 549	-571	3 050		3 050	2 255	795	
Vapaa-aikatoimi	N	-85 310		-85 310	-85 959	649	25 100		25 100	24 215	885	
Vesihuoltolaitos	N	-127 370		-127 370	-132 058	4 688	235 000		235 000	232 376	2 624	
Teknisen toimen hallinto	N	-43 800		-43 800	-45 007	1 207			0		0	
Kiinteistötoimi	N	-553 360		-553 360	-547 980	-5 380	380 860		380 860	343 660	37 200	
Yhdyskuntahuolto	N	-78 260		-78 260	-53 266	-24 994	3 100		3 100	4 142	-1 042	
Yksityistiet	N	-25 000		-25 000	-23 357	-1 643					0	
Rak.tark. Ja maa-ainesvalv.	N	-29 670		-29 670	-22 146	-7 524	75 100		75 100	62 078	13 022	
Ympäristön suojele	N	-8 520		-8 520	-15 568	7 048			0	3 125	-3 125	
Palo- ja pelastustoimi	N	-97 770		-97 770	-97 603	-167					0	
		-8 819 855	-972 241	-9 792 096	-9 902 051	109 955	1 315 590		0	1 315 590	1 331 853	-16 263
TULOSLASKELMAOSA												
Verotulot	B						4 194 000		4 194 000	3 987 057	-206 943	
Valtionosuudet	B						3 699 920		3 699 920	3 749 970	50 050	
Korkotulot	B						9 600		9 600	1 610	-7 990	
Muut rahoitustulot	B								0	1 916	1 916	
Korkomenot	B	-40 000		-40 000	-44 489	4 489			0		0	
Muut rahoitusmenot	B	-400		-400	-1 063	663			0		0	
Satunnaiset erät	B								0		0	
			0	-40 400	-45 552	5 152	7 903 520		0	7 903 520	7 740 554	-162 966
INVESTOINTIOSA												
Kiinteä omaisuus	N			-80 000	-7 466	72 534			30 000	17 210	-12 790	
Osakkeet ja osuudet	N					0						
Aineeton käyttöomaisuus	N			-50 000	-53 609	-3 609			0	50	50	
Koneet ja kalusto	N			-20 000	-19 348	652			0		0	
Talonrakennus	N			-100 000	-1 050	98 950			0		0	
Julkinen käyttöomaisuus	N			-65 000	-3 276	61 724			0		0	
Vesihuoltolaitos	N			-40 000	-210	39 790			0		0	
			0	-355 000	-84 960	270 040	0	0	30 000	17 260	-12 740	
RAHOITUSOSA												
Antolainauksen muutokset				0		0			0		0	
Antolainasaamisten lisäykset	B			0		0			0		0	
Antolainasaamisten vähennykset	B			0		0			0		0	
Lainakannan muutokset				0		0			0		0	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B								0	500 000	500 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B				-265 932				0		0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B								0	486 136		
Oman pääoman muutokset									0			
		0	0	0	-265 932	0	0	0	0	986 136	500 000	
YHTEENSÄ		-8 819 855	-972 241	-10 187 496	-10 298 495	385 147	9 219 110		0	9 249 110	10 075 803	308 030

1) N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio

2.6. Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA				
	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	277 480,81		305 888,05	
Maksutuotot	507 593,29		517 342,87	
Tuet ja avustukset	96 119,17		30 381,30	
Muut toimintatuotot	450 660,10	1 331 853,37	446 986,75	1 300 598,97
Valmistus omaan käyttöön				
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-2 469 865,21		-2 454 373,58	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-571 399,52		-574 237,93	
Muut henkilösivukulut	-61 376,56		-73 957,88	
Palvelujen ostot	-5 968 708,06		-5 267 973,01	
Aineet, tarikkeet ja tavarat	-521 564,63		-545 495,69	
Avustukset	-231 035,48		-258 838,52	
Muut toimintakulut	-78 101,79	-9 902 051,25	-51 055,18	-9 225 931,79
Toimintakate		-8 570 197,88		-7 925 332,82
Verotulot	3 987 057,31	3 987 057,31	4 173 015,95	4 173 015,95
Valtionosuudet	3 749 970,00	3 749 970,00	3 797 407,00	3 797 407,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-42 988,96		-34 209,03	
Korkotuotot	1 610,49		2 417,30	
Muut rahoitustuotot	952,51		1 916,37	
Korkokulut	-44 489,26		-38 207,70	
Muut rahoituskulut	-1 062,70	-42 988,96	-335,00	-34 209,03
Vuosikate		-876 159,53		10 881,10
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-471 888,94	-471 888,94	-458 620,36	-458 620,36
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut		0,00		0,00
Tilikauden tulos		-1 348 048,47		-447 739,26
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		15 136,92	15 136,92	15 136,92
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-1 332 911,55		-432 602,34

2.7. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA			
01.01.-31.12.2018			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		-876 159,53	
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjaukset			-876159,53
Investointien rahavirta			
Investointimenot		-84 959,75	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		49,58	
Pysyvä vastavien hyöd. luovutusvoitot		17210,00	-67700,17
Toiminnan ja investointien rahavirta			-943859,70
Rahoitustoiminnan kassavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset		0	0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		500000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-265932,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		486 136,37	720204,37
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen pääomien muutokset		7453,59	
Vaihto-omaisuuden muutos		2 782,46	
Pitkäaikaisten saamisten muutos			
Lyhytaikaisten saamisten muutos		236,96	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos		217 761,79	228234,80
Rahoituksen rahavirta			948 439,17
Rahavarojen muutos			4 579,47
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12		13 520,80	
Rahavarat 1.1		8 941,33	4 579,47

2.8. Tase

TASE					
VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
A PYSYVÄT VASTAAVAT	8 512 612,30	8 916 801,07	A OMA PÄÄOMA	2 882 428,40	4 215 339,95
I Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00	I Peruspääoma	3 520 459,46	3 520 459,46
1. Aineettomat oikeudet			II Arvonkorotusrahasto		
2. Tietokoneohjelmistot					
3. Muut pitkävaikuttiset menot			IV Edell. tilikausien yli-/alijäämä	694 880,49	1 127 482,83
4. Ennakkomaksut			V Tilikauden yli-/alijäämä	-1 332 911,55	-432 602,34
II Aineelliset hyödykkeet	7 409 201,24	7 813 390,01	B POISTOERO JA VAPAA-	166 505,93	181 642,85
1. Maa- ja vesialueet	702 764,20	715 874,20	EHTOISET VARAUKSET		
2. Rakennukset	5 035 300,25	5 294 331,11	1. Poistoero	166 505,93	181 642,85
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 545 234,28	1 705 633,13	2. Vapaaehtoiset varaukset		
4. Koneet ja kalusto	21 423,80	46 682,19			
5. Muut aineelliset hyödykkeet			C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
6. Ennakkomaksut ja keskener. hank.	104 478,71	50 869,38	1. Eläkevaraukset		
			2. Muut pakolliset varaukset		
III Sijoitukset	1 103 411,06	1 103 411,06	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	27 620,10	20 123,34
1. Osakkeet ja osuudet	1 103 411,06	1 103 411,06	1. Valtion toimeksiannot		
2. Joukkovelkakirjalainasaamiset			2. Lahjoitusrahastojen pääomat	18 460,68	18 417,51
3. Muut lainasaamiset			3. Muut toimeksiantojen pääomat	9 159,42	1 705,83
4. Muut saamiset					
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	18 460,68	18 417,51	E VIERAS PÄÄOMA	5 868 734,76	4 930 768,60
1. Valtion toimeksiannot			I Pitkäaikainen	2 578 588,64	2 322 905,85
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	18 460,68	18 417,51	1. Joukkovelkakirjalainat		
3. Muut toimeksiantojen varat			2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	2 311 306,00	2 077 238,00
			3. Lainat julkisyhteisöiltä		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	414 216,21	412 656,16	4. Lainat muilta luotonantajilta		
I Vaihto-omaisuus	5 669,36	8 451,82	5. Saadut ennakot	16 659,17	16 604,38
1. Aineet ja tarvikkeet			6. Ostovelat		
2. Keskeneräiset tuotteet			7. Liittymismaksut ja muut velat	250 623,47	229 063,47
3. Valmiit tuotteet/tavarat	1 077,47	1 303,92	8. Siirtovelat		
4. Muu vaihto-omaisuus	2 281,25	2 498,14			
5. Ennakkomaksut	2 310,64	4 649,76	II Lyhytaikainen	3 290 146,12	2 607 862,75
			1. Joukkovelkakirjalainat	1 600 000,00	1 150 000,00
II Saamiset	395 026,05	395 263,01	2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	486 248,20	450 111,83
Pitkäaikaiset saamiset	0,00		3. Lainat julkisyhteisöiltä		
1. Myyntisaamiset			4. Lainat muilta luotonantajilta	30 000,00	30 000,00
2. Lainasaamiset			5. Saadut ennakot	12 000,00	5 640,00
3. Muut saamiset			6. Ostovelat	640 136,77	591 020,88
4. Siirtosaamiset			7. Liittymismaksut ja muut velat	180 496,52	59 027,61
Lyhytaikaiset saamiset	395 026,05	395 263,01	8. Siirtovelat	341 264,63	322 062,43
1. Myyntisaamiset	298 719,99	294 230,67			
2. Lainasaamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>8 945 289,19</u>	<u>9 347 874,74</u>
3. Muut saamiset	94 921,74	100 743,04			
4. Siirtosaamiset	1 384,32	289,30			
III Rahoitusomaisuusarvopaperit	0,00	0,00			
1. Osakkeet ja osuudet					
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrum.					
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset					
4. Muut arvopaperit					
IV Rahat ja pankkisaamiset	13 520,80	8 941,33			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>8 945 289,19</u>	<u>9 347 874,74</u>			

2.9. Konsernilaskelmat

ORIPÄÄ	31.12.2018					
VASTAAVAA	KUNTA	KONSERNI	VASTATTAVAA	KUNTA	KONSERNI	
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA			
			Peruspääoma	3 520 459,46	3 520 474,95	
Aineettomat hyödykkeet			Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat			
Aineettomat oikeudet		15,15	Anonkorotusrahas			
Muut pitkävaikutteiset menot		2 288,07	Muut omat rahastot		3 640,90	
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	694 880,49	1 189 021,65	
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden yli-/alijäämä	-1 332 911,55	-1 311 584,97	
Maa- ja vesialueet	702 764,20	748 040,77	VÄHEMMISTÖOSUUDET		456,94	
Rakennukset	5 035 300,25	6 564 694,58	ARVOSTUSERÄT			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 545 234,28	1 577 291,89	Kertynyt poistoero	166 505,93	0,00	
Koneet ja kalusto	21 423,80	237 238,51	PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut aineelliset hyödykkeet		720,59	Eläkevaraukset		605,24	
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	104 478,71	164 415,63	Muut pakolliset varaukset		126 487,83	
Sijoitukset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Osakkuusyhteisöosuudet		11 477,35	Valtion toimeksiannot		15 636,49	
Osakkeet ja osuudet	387 843,75	397 970,06	Lahjoitusrahastojen pääomat	18 460,68	30 463,10	
Osuudet kuntayht.	715 567,31		Muut toimeksiantojen pääomat	9 159,42	20 694,78	
Muut osakkeet ja osuudet			VIERAS PÄÄOMA			
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Pitkäaikainen			
Lainasaamiset kuntayhtymiltä			Joukkovelkakirjalainat			
Lainasaamiset muilta		804,93	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 311 306,00	2 942 207,30	
Muut saamiset		5 035,01	Lainat julkisyhteisöiltä			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat muilta luotonantajilta	16 659,17	16 952,40	
Valtion toimeksiannot		15 636,49	Saadut ennakot		2 909,72	
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		5 442,10	Ostovelat			
Muut toimeksiantojen varat	18 460,68	29 826,04	Liittymismaksut ja muut velat	250 623,47	250 623,47	
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Siirtovelat			
Vaihto-omaisuus			Laskennallinen verovelka			
Aineet ja tarvikkeet	5 669,36	46 047,75	Lyhytaikainen			
Keskeneräiset tuotteet		13 523,60	Joukkovelkakirjalainat			
Valmiit tuotteet			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 116 248,20	2 162 657,33	
Muu vaihto-omaisuus			Lainat julkisyhteisöiltä			
Ennakkomaksut			Lainat muilta luotonantajilta			
Pitkäaikaiset saamiset			Saadut ennakot	12 000,00	22 807,71	
Myyntisaamiset			Ostovelat	640 136,77	785 599,68	
Lainasaamiset			Muut velat	180 496,52	236 422,84	
Laskennalliset verosaamiset			Siirtovelat	341 264,63	719 730,77	
Muut saamiset		479,06	Laskennallinen verovelka			
Siirtosaamiset		66 488,73				
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8 945 289,19	10 735 808,11	
Myyntisaamiset	298 719,99	429 676,92				
Lainasaamiset						
Laskennallinen verovelka						
Muut saamiset	94 921,74	150 202,73				
Siirtosaamiset	1 384,32	51 688,41				
Rahoitusarvopaperit						
Osakkeet ja osuudet		3 638,59				
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentte		66 646,26				
Joukkovelkakirjalainasaamiset						
Muut arvopaperit						
Rahat ja pankkisaamiset	13 520,80	146 518,88				
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8 945 289,19	10 735 808,11				

Konsernin tuloslaskelma	1.1.2018 - 31.12.2018		1.1.2017 - 31.12.2017	
Toimintatuotot		4 317 686		4 105 813
Toimintakulut		-13 069 110		-12 225 924
Toimintakate		-8 751 424		-8 120 111
Verotulot		3 987 057		4 173 016
Valtionosuudet		4 139 454		4 195 355
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1 631		2 447	
Korkokulut	1 249		7 202	
Muut rahoitustuotot	-56 530		-51 941	
Muut rahoituskulut	-1 709	-55 359	-461	-42 754
Vuosikate		-680 272		205 507
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta		402		
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelma mukaiset poistot	-642 959		-633 517	
Arvonalentumiset	0	-642 959	-965	-634 481
Satunnaiset tuotot ja kulut		-3 092		
Tilikauden tulos		-1 325 922		-428 975
Tilinpäätössirot		14 337		15 203
Tilikauden ylijäämä /(alijäämä)		-1 311 585		-413 772
Toimintatuotot/Toimintakulut, %		33,0		33,6
Vuosikate/Poistot, %		-105,8		32,4
Vuosikate, euroa/asukas		-498,37		151,00
Asukasmäärä		1365		1361

Konserni rahoituslaskelma				
		01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate		-680 248	215 227	
Tulorahoituksen korj.erät		8 542	16 078	
Satunnaiseterät		-3 092		231 305
Investointien rahavirta				
Investointimenot		-250 906	-1 084 715	
Pys.vast.hyöd.luov.voitot		22 550	7 452	
Inv.vars. myyntitulot				
Inv myynti voitot/tappiot				
Rahoitusosuudet		7 103	29 049	-1 048 214
Toiminnan ja investointien rahavirta		-896 052		-816 909
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset		-819	470	470
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		589 110	53 466	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		-391 278	-337 767	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		485 244	513 295	228 994
Oman pääoman muutokset				
Peruspääoman korotus+/alennus-				
Muut oman pääoman muutokset		-3 365		-3 365
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen				
pääomien muutokset		6 656	-9 290	
Vaihto-omaisuuden muutos		2 399	-9 276	
Saamisten muutos		-29 124	351 876	
Korottomien velkojen muutos		214 857	280 306	613 617
Rahoituksen rahavirta		873 680		843 081
Rahavarojen muutos		-22 371		26 172
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12		216 804	233 945	
Rahavarat 1.1		239 175	207 773	
		-22 371	26 172	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €				
Investointien tulorahoitus, %		-307,5	20,5	
Lainanhoitokate		-1,39	0,69	
Kassan riittävyys		123	60	

3. Tilinpäätöksen liitetiedot

3.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

3.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetiedoissa olevat numerot viittaavat Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Yleisohjeeseen kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista mukaiseen numerointiin lisätietojen hakemiseksi ohjeesta.

1) Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Tilinpäätös on laadittu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston ohjeiden mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen todennäköisen luovutushinnan mukaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

3.2. Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

3.2.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kunnalla on vireillä oleva oikeudenkäynti joka koskee virkasuhteeseen liittyvää kannetta.

3.3. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätös on laadittu kirjapitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti. Konsernitilinpäätöksen jatkuvuuden sekä kuntien ja kuntayhtymien välisen vertailtavuuden turvaamiseksi Oripään kunta on laatinut konsernitaseen tuloslaskelman ja sen liitetiedot käsittävän konsernitilinpäätöksen. Kunnalla ei ole tytäryhteisöjä. Konsernitilinpäätöksen on yhdistetty 4 kpl kuntayhtymiä.

4. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina

66) Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina

Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni	Kunta	Kunta
<i>Ulkoiset erät</i>	2018	2018	2017
Yleishallinto		63 086	33 585
Sosiaali- ja terveyspalvelut		465 759	445 484
Opetus-kulttuuri ja varhaiskasvatus		105 904	156 432
Teknisetpalvelut		625 186	583 526
Muut palvelut		71 919	81 571
Toimintatuotot yhteensä	0	1 331 853	1 300 598

7) Verotulot

7)			
Verotulojen erittely		2018	2017
Kunnan tulovero		3 314 407	3 458 005
Osuus yhteisöveron tuotosta		355 656	387 945
Kiinteistövero		316 994	327 065
Muut verotulot			
Verotulot yhteensä		3 987 057	4 173 016

8) Valtionosuudet

8)			
Valtionosuuksien erittely		2018	2017
Yleinen valtionosuus		3 749 970	3 797 407
Harkinnanvarainen rahoitusavustus			
Valtionosuudet yhteensä		3 749 970	3 797 407

9) Palvelujen ostot

9)			
Palvelujen ostot erittely		2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot		5 120 331	4 508 302
Muiden palvelujen ostot		848 377	759 671
Palvelujen ostot yhteensä		5 968 708	5 267 973

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet

Ei ole

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja muutoksista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston 28.5.2003 hyväksymää poistosuunnitelmaa. Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 8 300 €, on kirjattu hankintatilikauden kuluksi, vaikka hankinta olisikin käytössä useamman tilikauden ajan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistot ja menetelmät:

Poistosuunnitelmasta on poistettu muut pitkävaikutteiset menot, joita ei ole ja joista ei enää voi jatkossa tehdä poistoja.

ORIPÄÄN KUNTA	menetelmä	poistoaika, v tai poisto-%
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	tasapoisto	3-20
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	ei poistoa	
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	15
Talousrakennukset	tasapoisto	15
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	30
Museot	tasapoisto	15
Asuinrakennukset	tasapoisto	30
Perusparannetut rakennukset	tasapoisto	10-25
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET		
Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännöspoisto	10 %
Sillat, laiturit ja uimalat	menojäännöspoisto	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkko	menojäännöspoisto	10 %
Ulkovalaistuslaitteet	menojäännöspoisto	20 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännöspoisto	20 %
Vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto	20 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	menojäännöspoisto	20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakennukset	menojäännöspoisto	20 %
KONEET JA KALUSTO		
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5
ATK-laitteet	tasapoisto	5
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	5
Terveysthuollon laitteet	tasapoisto	5
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Luonnonvarat	käytön mukainen	
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIK. SIJ.		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

ei ole

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot

ei ole

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni	Kunta	Kunta
	2018	2018	2017
Yhteensä	0	0,00	0,00

16) Erittely poistoeron muutoksista

16)			
Erittely poistoeron muutoksista		2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos		15 137	15 137
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)			
Poistoeron muutokset yhteensä		15 137	15 137

5. Tasetta koskevat liitetiedot

5.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

- 17) Lainan liikenteeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma –alennukset

Ei ole

- 18) Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmääritysmenetelmä

- 19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pit- kävaikuttei- set menot	Ennako- maksut	Yhteensä	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja Kalusto	Muut aineelliset hyödykk.	Ennako- maksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.				0	715 874	5 294 331	1 705 633	46 682		50 869	7 813 390
Lisäykset tilikauden aikana					4 100	20 398	6 852			53 609	84 960
Rahoitusosuudet tilikaudella						-50					-50
Vähennykset tilikauden aikana					-17 210						-17 210
Siirrot erien välillä											0
Tilikauden poisto				0		-279 379,70	-167 251	-25 258			-471 889
Arvonlennukset ja niiden palautukset											0
Poistamaton hankintameno 31.12.	0			0	702 764	5 035 300	1 545 234	21 424			7 304 723
Arvonkorotukset											0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0			0	702 764	5 035 300	1 545 234	21 424		104 479	7 409 201
Olennaiset lisäpoistot											
Erittely olennaisista lisäpoistoista											

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Kunta- yhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	715 567	387 844	1 103 411
Lisäykset			0
Vähennykset			0
Siirrot erien välillä			0
Hankintameno 31.12.	715 567	387 844	1 103 411
Arvonlennukset			0
Arvonkorotukset			0
Kirjanpitoarvo 31.12.	715 567	387 844	1 103 411

22-24) Tytäryhteisöt ja kuntayhtymät

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt					
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 e)		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Kuntayhtymät					
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Turku	0,3564			
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymä	Paimio	0,1410			
Varsinais-Suomen Liitto	Turku	0,2800			
Lounais-Suomen koulutus kuntayhtymä	Loimaa	2,2556			

Osakkuus ja muut omistusyhteisöt			
	Kotipaikka	osakkeet kpl	kirjanpito arvo
As Oy Peltokartano	Oripää	884	32 023
As Oy Oripään Lennonpellontie	Oripää	70	138 000
As Oy Oripään Auraniitty	Oripää	67	150 302
Loimi-Hämeen Jätehuolto	Forssa	114	19 173
Metsäliiton osuudet			13 520
Yläneenjoen jätevesiosuuskunta	Oripää	2	200
Kuntien Taitoa Oy	Helsinki	1414	1 414
Kuntien Tiera Oy	Helsinki	1414	1 414
Turun seudun puhdistamo Oy	Turku	16	31 797

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä ja kuntayhtymiltä

23)	2018		2017	
Saamisten erittely	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Saamiset yhteensä	0	0	0	0

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

24)	Kunta	
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2018	2017
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tyks		
Tukes		20 656
Siirtyvät korot	1 384	289
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 384	20 945

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

28)				
Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.		3 520 475	3 520 459	3 520 459
Muu oma po		900		
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	0	3 521 375	3 520 459	3 520 459
Arvonkorotusrahassto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahassto 31.12.				
Osuus kuntayhtymän omasta po:sta				
Muut omat rahastot 1.1.		0		
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	0	0	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.				
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisen tilikauden virheen oikaisu				
Lisäys tai vähennys tilikaudella				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.		1 595 929	694 880	1 127 483
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		-404 175	-1 332 912	-432 602
Oma pääoma yhteensä	0	4 713 129	2 882 428	4 215 340

26) Erittely poistoerosta

26)				
Erittely poistoerosta			2018	2017
	Investointivaraukseen liittyvä poistoero			166 506
EVL-poistoihin liittyvä poistoero				
Poistoero yhteensä			166 506	181 643

27) Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

30)		2018	2017
Pitkäaikaiset velat; yli 5 vuotta erääntyvät erät			
Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		2 311 306	2 077 238
Lainat julkisyhteisöiltä			
Lainat muilta luotonantajilta			
Saadut ennakot (takuuvuokrat)		16 659	16 604
Ostovelat			
Muut velat (liittymismaksut)		250 623	229 063
Siirtovelat			
Pitkäaikaiset velat yhteensä		2 578 589	2 322 905

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

28) Erittely kuntatodistuslainoista			
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		2018	2017
Korko 0,50% kuntatodistuslainoja	2 kpl		1 150 000
Korko 0,50% kuntatodistuslainoja	3 kpl	1 600 000	
Kuntatodistuslainat yhteensä		1 600 000	1 150 000

29) Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä , jos tarpeen

Ei ole

30) Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

30)				
Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille	2018		2017	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		83 329		59 619
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		83 329		59 619

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä shekkilimiitti ja siitä käyttämättä oleva määrä

Ei ole

32) Erittely Muut velat -erän jakautumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin

36)				
Muiden velkojen erittely			Kunta	Kunta
			2018	2017
Muut velat				
Liittymismaksut			250 623	229 063
Muut velat			16 659	16 604
Muut velat yhteensä			267 283	245 668

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
			Kunta	Kunta
			2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja hlösiukulujen jaksotukset			269 982	263 690
Muut siirtovelat			71 283	58 372
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä			341 265	322 062

6. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vastuu Turun Seudun Puhdistamo OY	vieraasta pääomasta	2018	2017
	0,20 %		
Kunnan osuus			107 932
Vieras pääoma yhteensä			53 965 858
Vastuu Kuntien takauskeskuksen		2018	2017
rahastosta			
		5 069	5 043

41) Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taloudelliset vastuut	Kunta	
	2018	2017
Korkotermiinit		
Maankäyttö Sopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet 1)		
Sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet 2)		
Sitoumukset avustukseen 3)		
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut 4)		
Vuokravastuut, vastuut voimassa x.x.xxxx asti		
Sopimusvastuut yhteensä		
Johdannaissopimukset		
Valuuttatermiinit		
Käypä arvo		
Kohde-etuuden arvo		
Korkotermiinit		
Käypä arvo		
Kohde-etuuden arvo		
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	1 082 331	1 082 331
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu **)	596 358	596 358

7. Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

8. Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

Henkilöstön kokonaismäärä 31.12.	2018	2017
Yleishallinto	2,8	4
Sosiaalitoimi	25	30
Opetus- ja kulttuuritoimi	22	37
Tekninen toimi	6,2	7
Yhteensä	56	78

	Konserni	2018	2017
Palkat ja palkkiot		2 469 865	2 454 374
eläkekulut		571 400	574 238
muut henkilösivukulut		61 377	73 958
Henkilökulut yhteensä	0	3 102 641	3 102 569

44) Luottamushenkilöpalkkioista puolueelle perityt luottamushenkilömaksut					2018	2017
Kansallinen Kokoomus Oripää					110	143
Suomen Keskusta Oripää py					838	1 029
Maksut yhteensä					947	1 172

Tilintarkastajan palkkiot					2018	2017
BDO Audiator Oy						
Tilintarkastuspalkkiot					4 781	5 735
Tarkastajan lausunnot					345	
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät					1 760	909
Muut palkkiot						
Palkkiot yhteensä					6 886	6 644

Lainanantaja ja lainan no	Laina - määrä	Lisäykset	Lyhen- nykset	Laina- määrä	Lyhen- nykset
Pitkäaikaiset lainat	31.12.2017	2018	2018	31.12.2018	2019
Kuntarahoitus Oyj					
15995/12	175 000,00		50 000,00	125 000,00	50 000,00
16389/13	225 000,00		50 000,00	175 000,00	50 000,00
16955/13	1 047 238,00		5 932,00	1 041 306,00	5 932,00
17540/14	480 000,00		80 000,00	400 000,00	80 000,00
19064/18		500 000,00		450 000,00	50 000,00
OP Oripää					
598001-80325675	150 000,00		30 000,00	120 000,00	30 000,00
LAINAT YHTEENSÄ	2 077 238,00	500 000	215 932,00	2 311 306,00	265 932,00

Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma						
ulkoinen/sisäinen	Vesilaitos		Jätevesilaitos		Yhteensä	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Liikevaihto						
Vesimaksut (ulkoiset)	161 272	165 862	71 084	64 342	232 356	230 205
Vesimaksut (sisäiset)	8 254	7 759	15 157	14 255	23 411	22 014
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					0	0
Valmistus omaan käyttöön					0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	20	77			20	77
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä					0	0
Tuotot yhteensä	169 546	173 699	86 242	78 597	255 787	252 296
Materiaalit ja palvelut					0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					0	0
Ostot tilikauden aikana	-15 405	-14 880	-73 631	-87 370	-89 036	-102 250
Varastojen lisäys/vähennys					0	0
Palvelujen ostot	-13 665	-12 185	-16 514	-5 747	-30 179	-17 932
	-29 070	-27 065	-90 145	-93 117	-119 215	-120 182
Henkilöstökulut					0	0
Palkat ja palkkiot	-9 040	-8 375	-3 835	-3 350	-12 874	-11 725
Henkilösivukulut					0	0
Eläkekulut	-1 889	-2 565	-894	-1 365	-2 782	-3 929
Muut henkilösivukulut	-256	-230	-86	-102	-342	-332
	-11 184	-11 170	-4 814	-4 817	-15 998	-15 987
Poistot ja arvonalentumiset					0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 821	-45 134	-58 745	-64 326	-84 566	-109 460
Arvonalentumiset					0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-142	12		-1 812	-142	-1 800
	-25 964	-45 122	-58 745	-66 138	-25 964	-46 934
Liikelylijäämä (-alijäämä) ennen yk. lisää	103 328	90 342	-67 462	-85 475	35 866	4 867
Yleiskustannuslisä					0	0
Liikelylijäämä (-alijäämä)						
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot					0	0
Muille maksetut korkokulut					0	0
Korvaus jäännöspääomasta	-8 108	-8 108			-8 108	-8 108
	-8 108	-8 108	0	0	-8 108	-8 108
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	95 219	82 233	-67 462	-85 475	27 757	-3 242
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	95 219	82 233	-67 462	-85 475	27 757	-3 242
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	95 219	82 233	-67 462	-85 475	27 757	-3 242
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT						
Voitto, %	56,2 %	47,3 %	-78,2 %	-108,8 %	10,9 %	-1,3 %

YLEISTÄ

Toiminnan kuvaus

Oripään kunnanvaltuusto on 14.12.2015 päätöksellään päättänyt taseyksikön perustamisesta 1.1.2015 alkaen. Taseyksikkö vastaa vesihuoltolain mukaisesta vesihuollon järjestämisestä Oripään kunnassa toiminta-alueellaan

Vesi- ja viemärlaitokset

Talousveden laatua tarkkaillaan Lounais-Suomen ympäristötutkimus Oy:n toimesta. Oripään jätevedet johdettiin 20.12.2015 asti Oripään kunnan jätevedenpuhdistamolle. 21.12.2015 alkaen jätevedet johdetaan Turun seudun puhdistamo Oy: Kakolanmäen jätevedenpuhdistamolle.

Veden myynti ja kulutus

Vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän veden ja jäteveden määrän mukaan.

Omilta ottamoilta pumpattu vesimäärä oli 201 754 m³ ja ostettu määrä 6 764 m³. Oman jakelualueen laskutettu vesimäärä 177 224 m³.

Veden ulkoiset myyntitulot 161 271,64 € (alv 0%) . Vesi- ja viemäri liittymä tulot 21 560 €

Vesijohtoverkkoon liittyneitä kiinteistöjä 647 kpl.

Jätevettä laskutettiin 38051 m³. Myyntituotot oli 71 084,49 €.

Viemäriverkkoon liittyneitä kiinteistöjä 286 kpl

VESILAITOS	2018	2017	2016
Omilta ottamoilta pumpattu vesimäärä	201 754	201 754	201 754
Ostettu vesimäärä	6 764	6 764	6 764
Muille vesilaitoksille myyty	33 176	33 176	33 176
Oman jakelualueen vedenkulutus	194 990	194 990	194 990
Omalta jakelualueelta laskutettu vesimäärä	177 224	177 224	177 224
Vesijohtoverkoston liittymämäärä		0	0
Verkkoon liittyneet kiinteistöt	647	647	647
Vesijohtoverkon pituus	81 580	81 580	81 580

VIEMÄRILAITOS			
Vastaanotettu jätevesimäärä			
Kakolan jätevedenpuhdistamolle johdettu jvesi	91 373		
Laskutetu jätevesimäärä	38 051	30 995	32570
Jätevesiverkoston liittymämäärä			
Viemäriverkkoon liittyneet kiinteistöt	286	282	280
Jätevesiviemäriverkoston pituus	20 980	20 980	19320
Hulevesiviemäriverkoston pituus	592	592	592

Hallinto

Oripään vesihuollon laskutusta ja sopimusasioita hoidetaan Oripään kunnan teknisessä toimistossa ja taseyksikön kirjanpito sekä rahoitus on hallintopalveluissa. Oripään vesihuollon asioissa päätösvaltaa käyttää tekninen lautakunta. Kunnanvaltuusto ohjaa vesilaitoksen toimintaa asettamalla sille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Investointi ja kunnossapito

Oripään vesihuollon talousarviossa investointeihin on varattu 40 000 €.

Vuotovesikorjaukset 20 000 euroa toteutunut 0 euroa
Kunnallistekniikan rakentaminen 20 000 euroa toteutunut 210 euroa

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelmien mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitus-

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseseen hankintamenoon.

Saamiset on merkitty taseseen nimellisarvoon.

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Arvoidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistot ja menetelmät:

Poistosuunnitelmasta on poistettu muut pitkävaikutteiset menot, joita ei ole ja joista ei enää voi jatkossa tehdä poistoja.

	menetelmä	poistoaika, v tai poisto-%
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT		
	tasapoisto	maalisk.20
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET		
	ei poistoa	
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	15
Talousrakennukset	tasapoisto	15
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	30
Museot	tasapoisto	15
Asuinrakennukset	tasapoisto	30
Perusparannetut rakennukset	tasapoisto	loka.25
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET		
Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännöspoisto	10 %
Sillat, laiturit ja uimalat	menojäännöspoisto	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkko	menojäännöspoisto	10 %
Ulkovalaistuslaitteet	menojäännöspoisto	20 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännöspoisto	20 %
Vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto	20 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	menojäännöspoisto	20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakennukset	menojäännöspoisto	20 %
KONEET JA KALUSTO		
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5
Muut liikkuvat työkonet	tasapoisto	5
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5
ATK-laitteet	tasapoisto	5
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	5
Terveystuonon laitteet	tasapoisto	ORIPÄÄN KUNTA
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Luonnonvarat	käytön mukainen	
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIK. SIJ.		

- 14) Pakollisten varausten muutos
Ei ole
- 15) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot
Ei ole
- 16) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely
Ei ole
- 17) Erittely poistoeron muutoksesta
Ei ole

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

- 18) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset
- 19) Arvonkorotukset
Ei ole
- 20) Aktivoidut korkomenot
Ei ole
- 21) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti
Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Muut saamiset	yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		31 797,00		
Lisäykset tilikauden aikana				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä				
Kirjanpitoarvo 31.12.		31 797,00		

- 22-24) Omistukset muissa yhtiöissä
Ei ole
- 25) Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuusyhtiöiltä
- 26) Saamisten erittely
- 27) Rahoitusarvopaperit
Ei ole

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

- 28)
- 29) Erittely poistoerosta
Ei ole
- 30) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua
Ei ole
- 31) Joukkovelkakirjalainat
Ei ole
- 32) Pakolliset varaukset
Ei ole
- 33) Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osuukkuus yhteisöille
- 36) Muiden velkojen erittely
Vesi- ja jätevesi liittymismaksut 250 623,47 €

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

- 40-43) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin
Ei ole
- 44) Leasingvastuiden yhteismäärä
Ei ole

Käytetyt kirjanpitokirjat

Virallinen päiväkirja

- sisältää kaikki viennit kaikilta kirjanpidon tositelajeilta aikajärjestyksessä.

Talousarviotilikortit

- sisältää talousarviotileille kirjatut viennit tileittäin aikajärjestyksessä.

Tasetilikortit

- sisältää tasetileille kirjatut viennit kaikilta kirjanpidon tositelajeilta aikajärjestyksessä.

Ostoreskontra

- sisältää ostoreskontran kautta kirjanpitoon siirtyvät erät aikajärjestyksessä.

Myyntireskontra

- sisältää myyntireskontran kautta kirjanpitoon siirtyvät tuloerät.

Tositelaji:

01	Kassatositteet
43	Ostoreskontra 2018
44	Vesilaitos 2018
07	Taseen avaussaldot
10	Tiliotekirjaus
50	Myyntireskontra vuokrat
51	Myyntireskontra päivähoito
52	Myyntireskontra vanhustenhuolto
53	Myyntireskontra aamu- ja iltapäiväkerho
54	Myyntireskontra maa-ainesvalvonta
55	Myyntireskontra kertalaskut
56	Myyntireskontra vesilaskut
70	Reskontrasuoritukset ostovelat
80	Palkat
90	Myyntireskontrasuoritukset
170	Sosiaalityö
	Talousarviomuutokset
999	Konversio

Tilinpäätöksen säilyttäminen

Kunnan tasekirja säilytetään pysyvästi. Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisen osalta noudatetaan kirjanpitolain säädöksiä, että kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo säilytetään 10 vuotta.

Tilikauden tositteet ja muu kirjanpitoaineisto (mm. tase-erittely) säilytetään vähintään 6 vuotta.

Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Oripää 15.4.2019

Kati Rekola vt. kunnanjohtaja
kunnanjohtaja

Oripään kunnanhallitus

TILINTARKASTAJAN MERKINTÄ TILINTARKASTUKSESTA

Tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Oripää . . .2019

Hannu Laurila, JHTT
BDO Audiator Oy
JHTT-yhtiö